

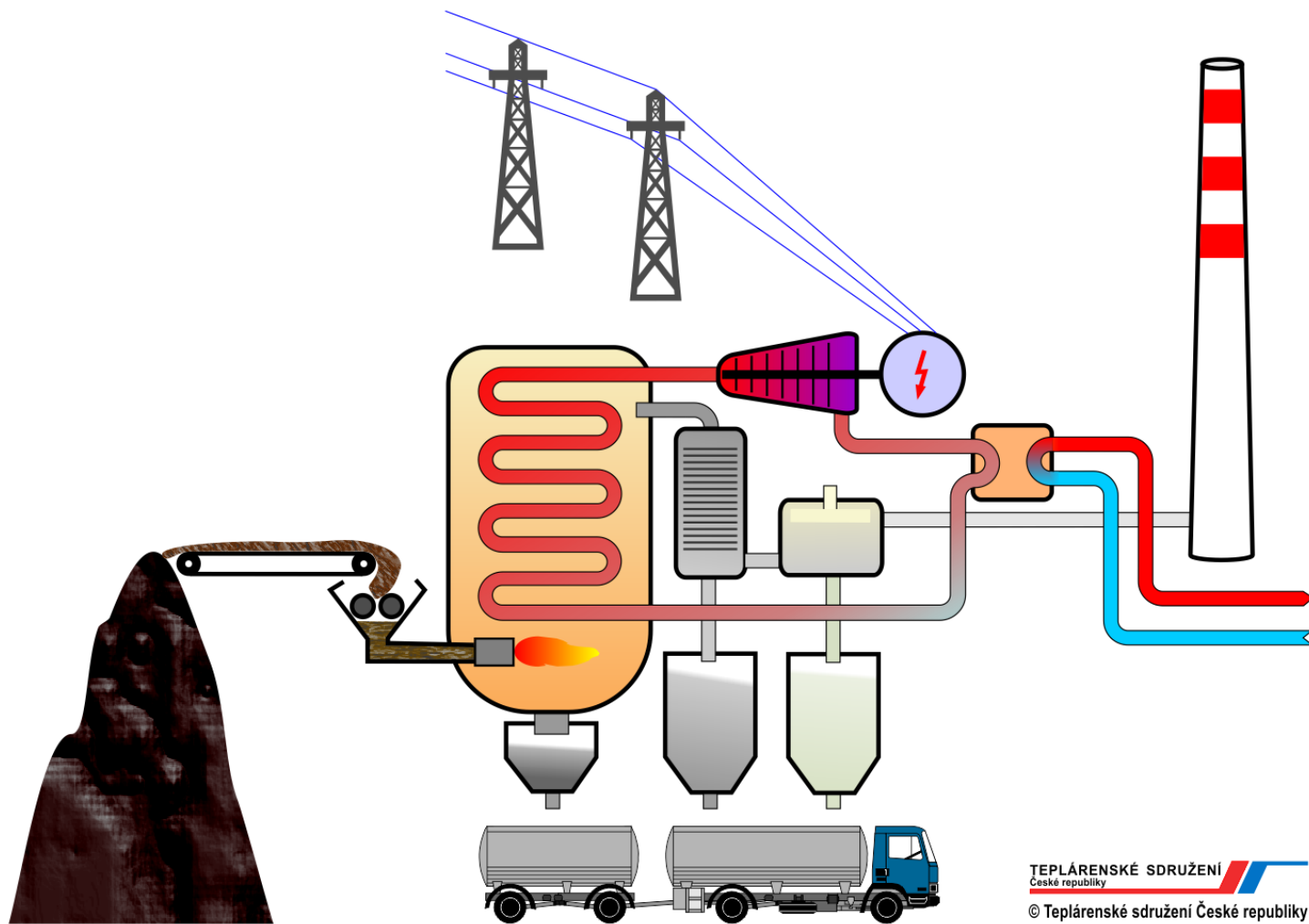
FAKULTA energetický
STROJNÍHO ústav
INŽENÝRSTVÍ

Energetické využití odpadů v zásobování teplem

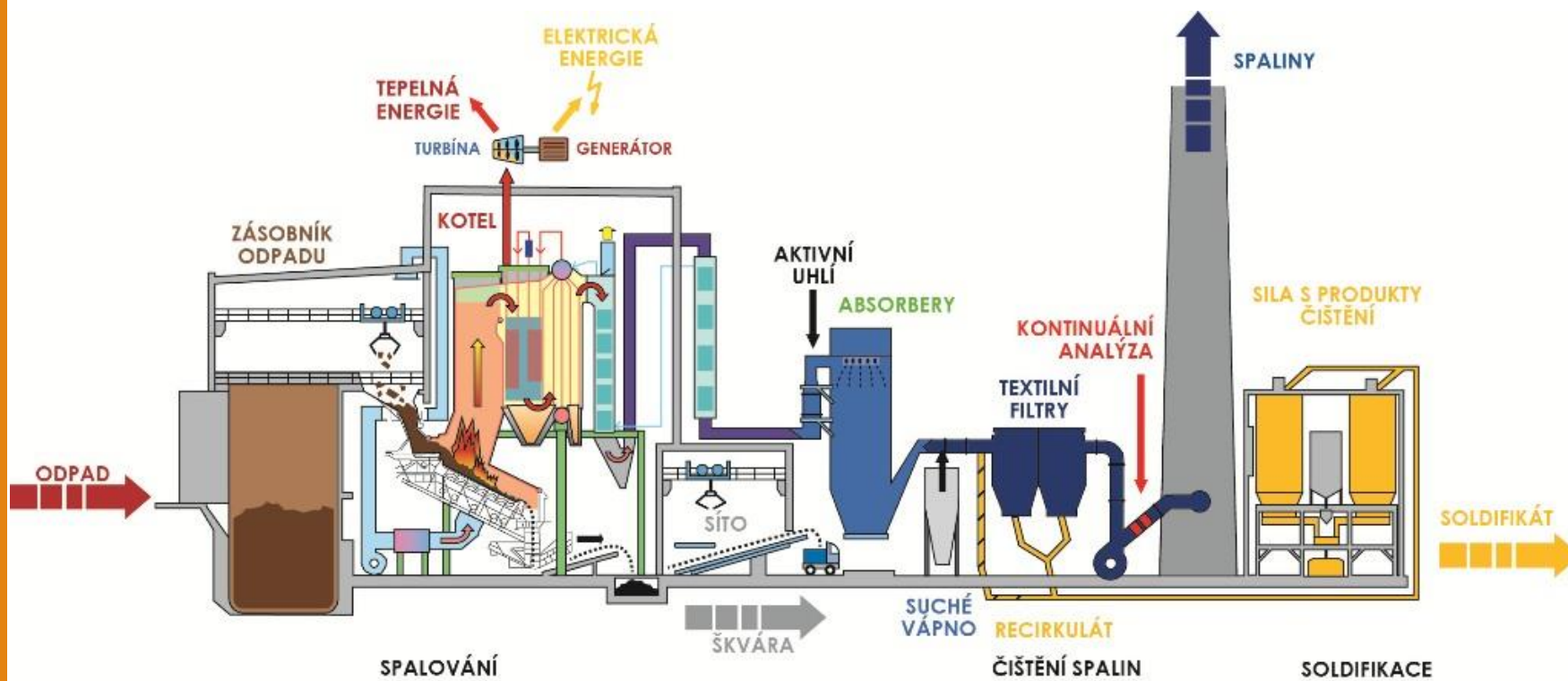

DOC. ING. ZDENĚK SKÁLA, CSC.

DOC. ING. MAREK BALÁŠ, PH.D.

TEPLÁRENSKÉ SDRUŽENÍ
 České republiky
 © Teplárenské sdružení České republiky

Odpad

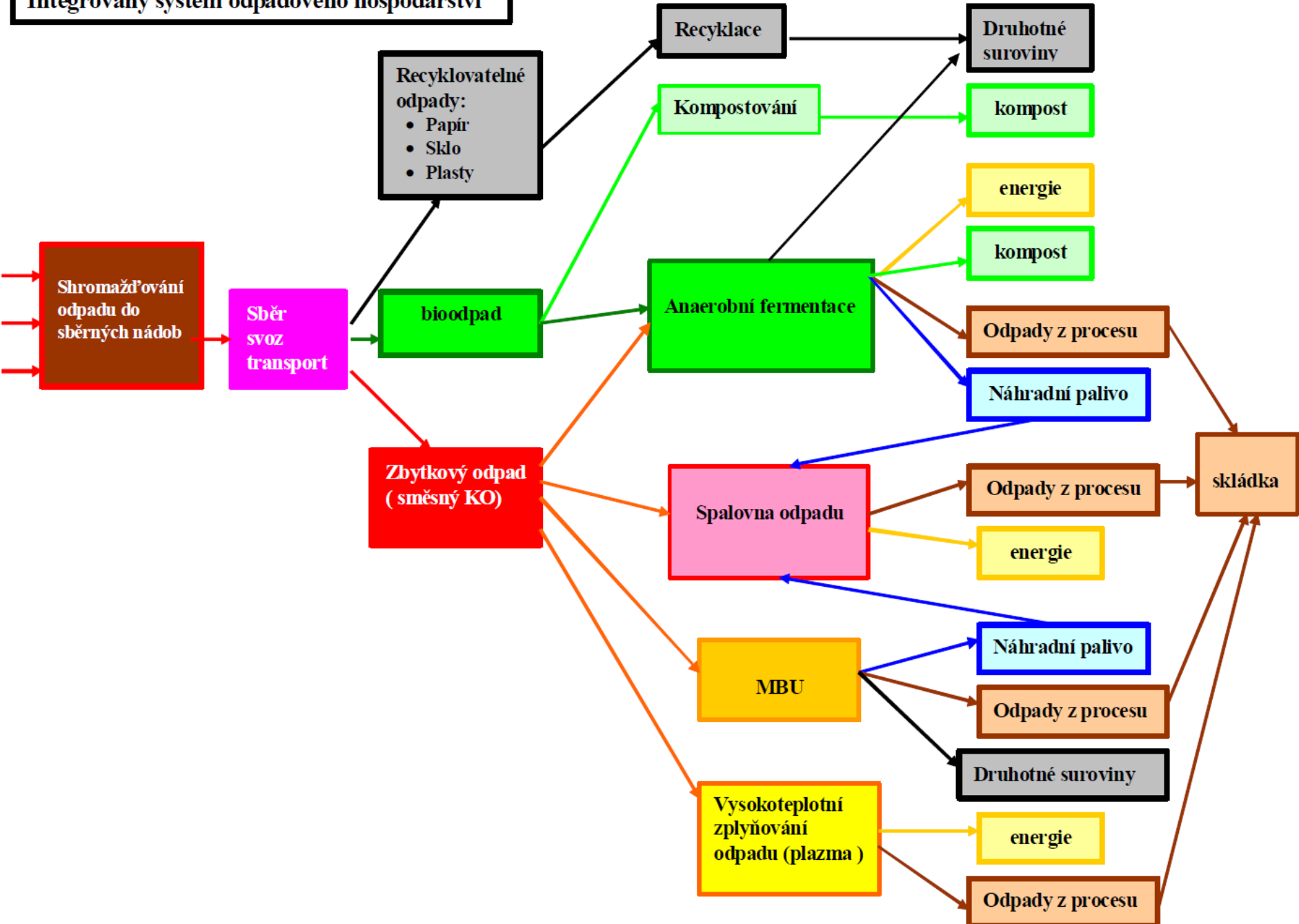
---

odpad

- jakákoli látka nebo předmět, kterých se držitel zbavuje nebo má v úmyslu se zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jich zbavil;

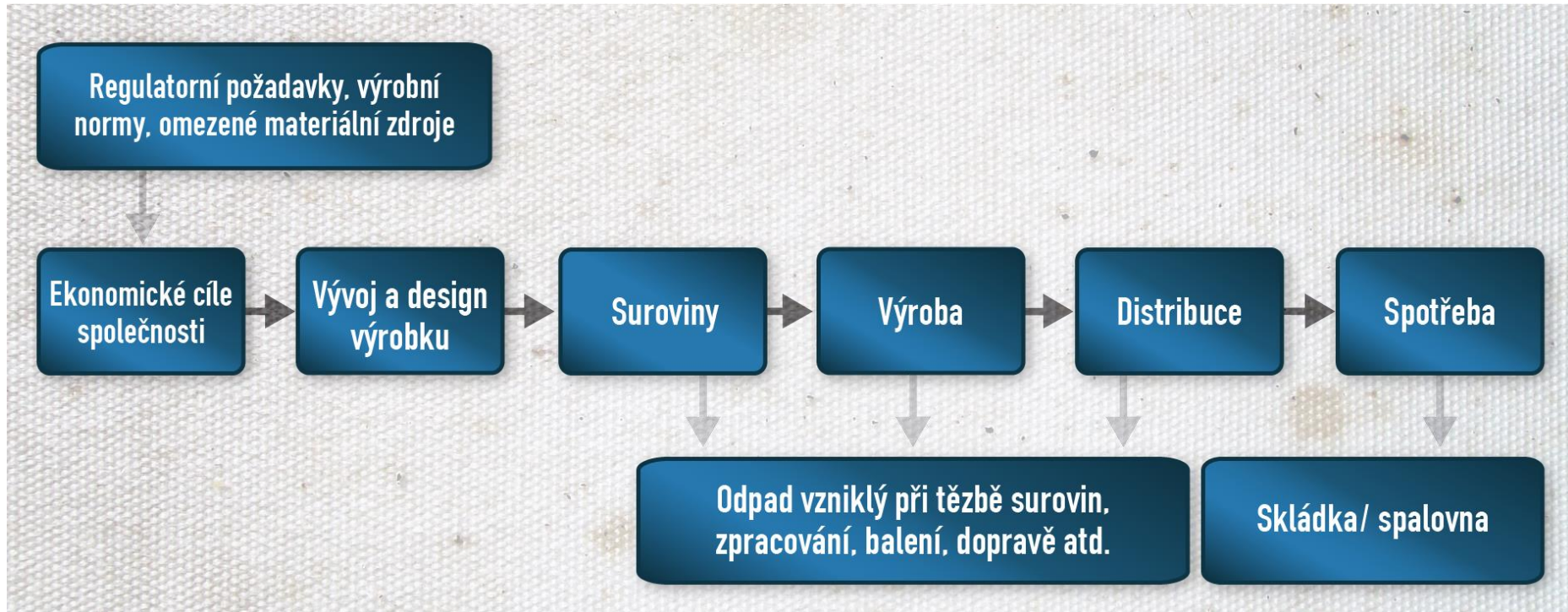
Tab. 1 Produkce odpadů v roce 2016				
		Celkem Total	v tom:	
			nebezpečné	ostatní
Produkce odpadů celkem		25 757 793	1 094 749	24 663 043
v tom:				
z podniků		21 801 816	1 081 842	20 719 974
z toho:		CZ-NACE		
zemědělství, lesnictví a rybářství		01-03	114 577	8 815
těžba a dobývání		05-09	143 876	15 486
zpracovatelský průmysl		10-33	4 670 646	550 976
výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu		35	889 248	12 440
činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi		37-39	3 632 098	278 868
stavebnictví		41-43	10 141 986	105 499
doprava a skladování		49-53	252 794	22 493
z obcí			3 955 977	12 907
z toho:				
komunální odpad			3 579 614	6 878
				3 572 736

Integrovaný systém odpadového hospodářství

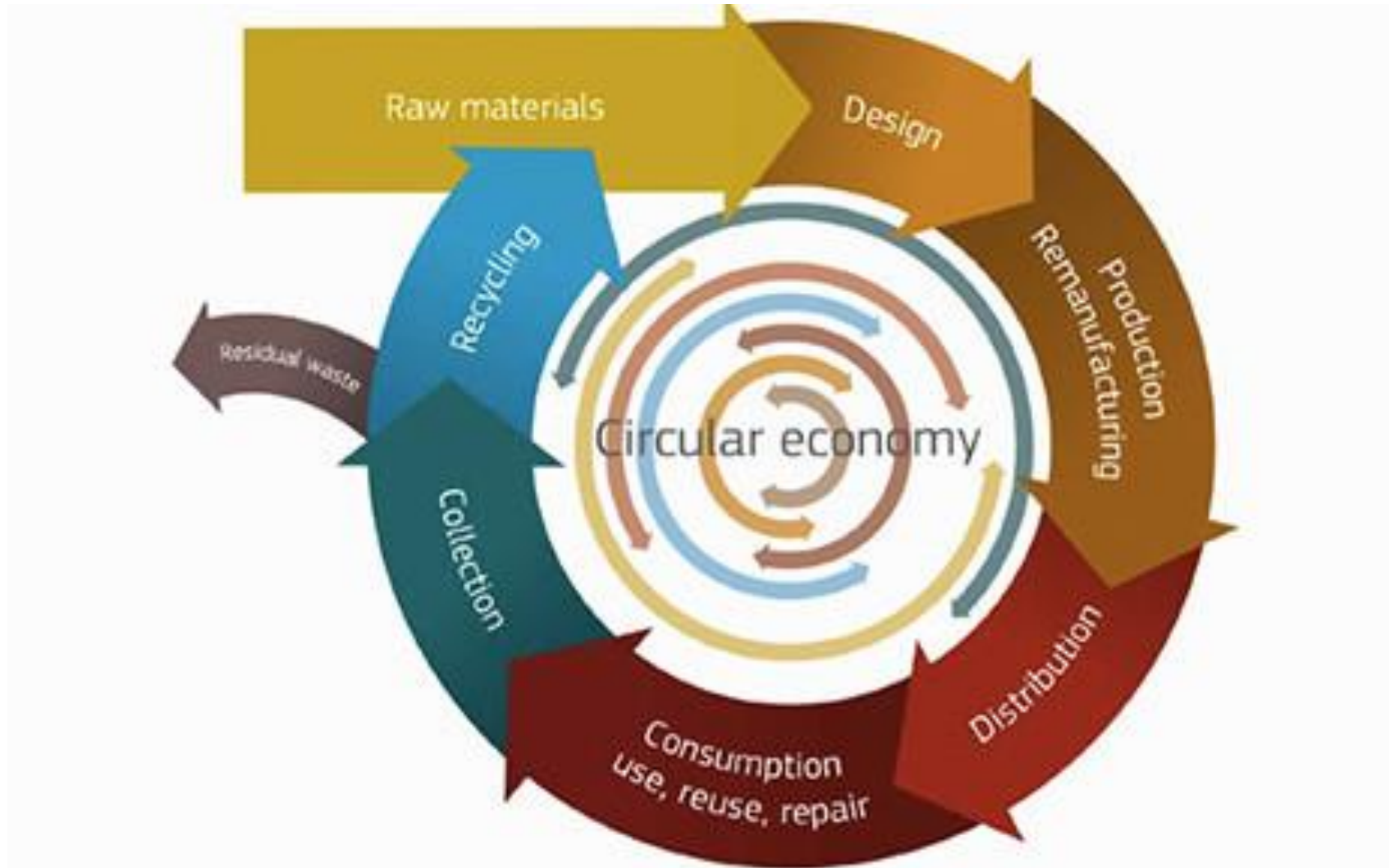
Konvenční produkční řetězec

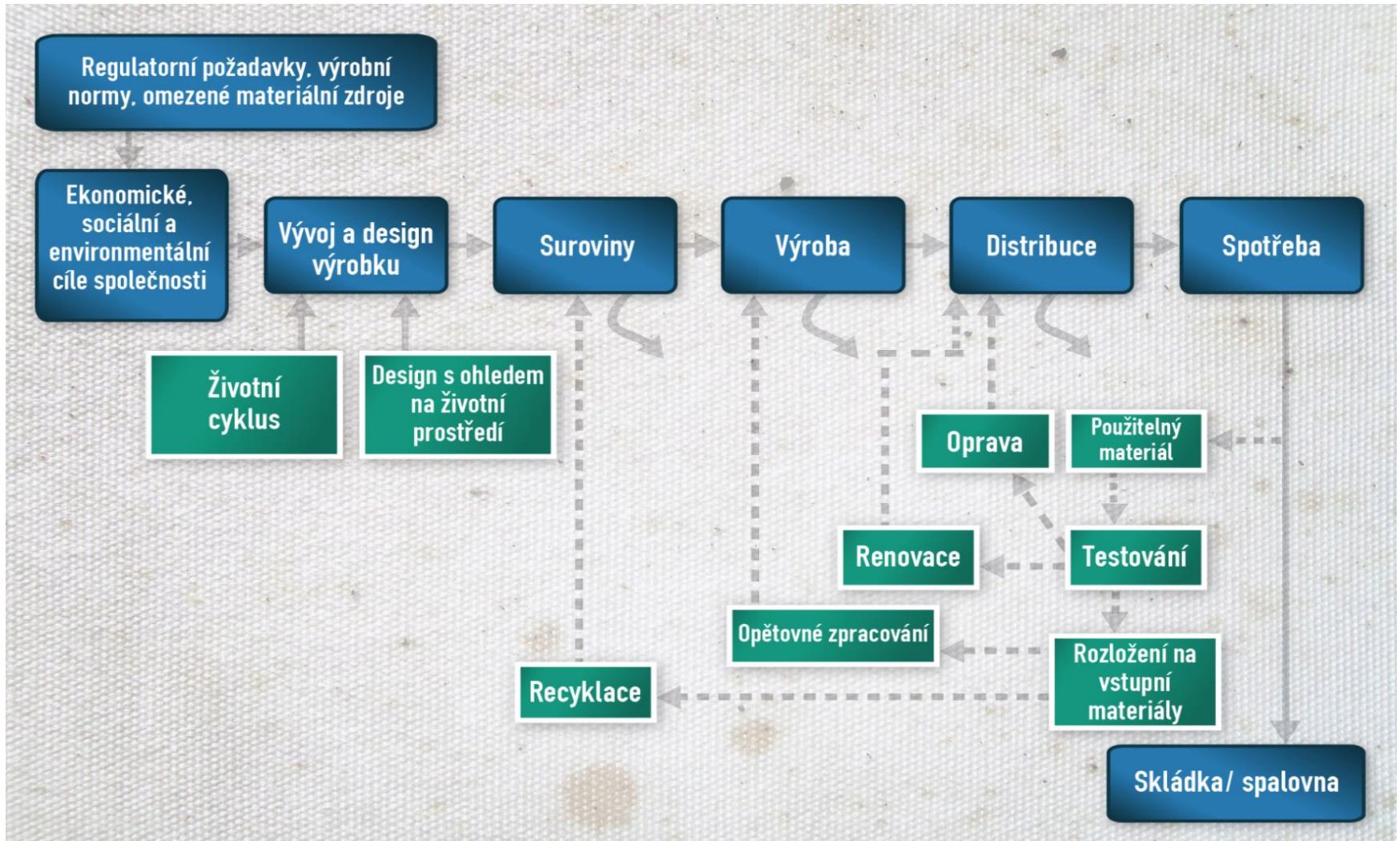
Cirkulární ekonomika

Zelený produkční řetězec

Rámcová směrnice o odpadech 2008/98/ES (75/442/ES)

---

hierarchie způsobu nakládání s odpady (čl. 4)

předcházení vzniku odpadů

opětovné použití

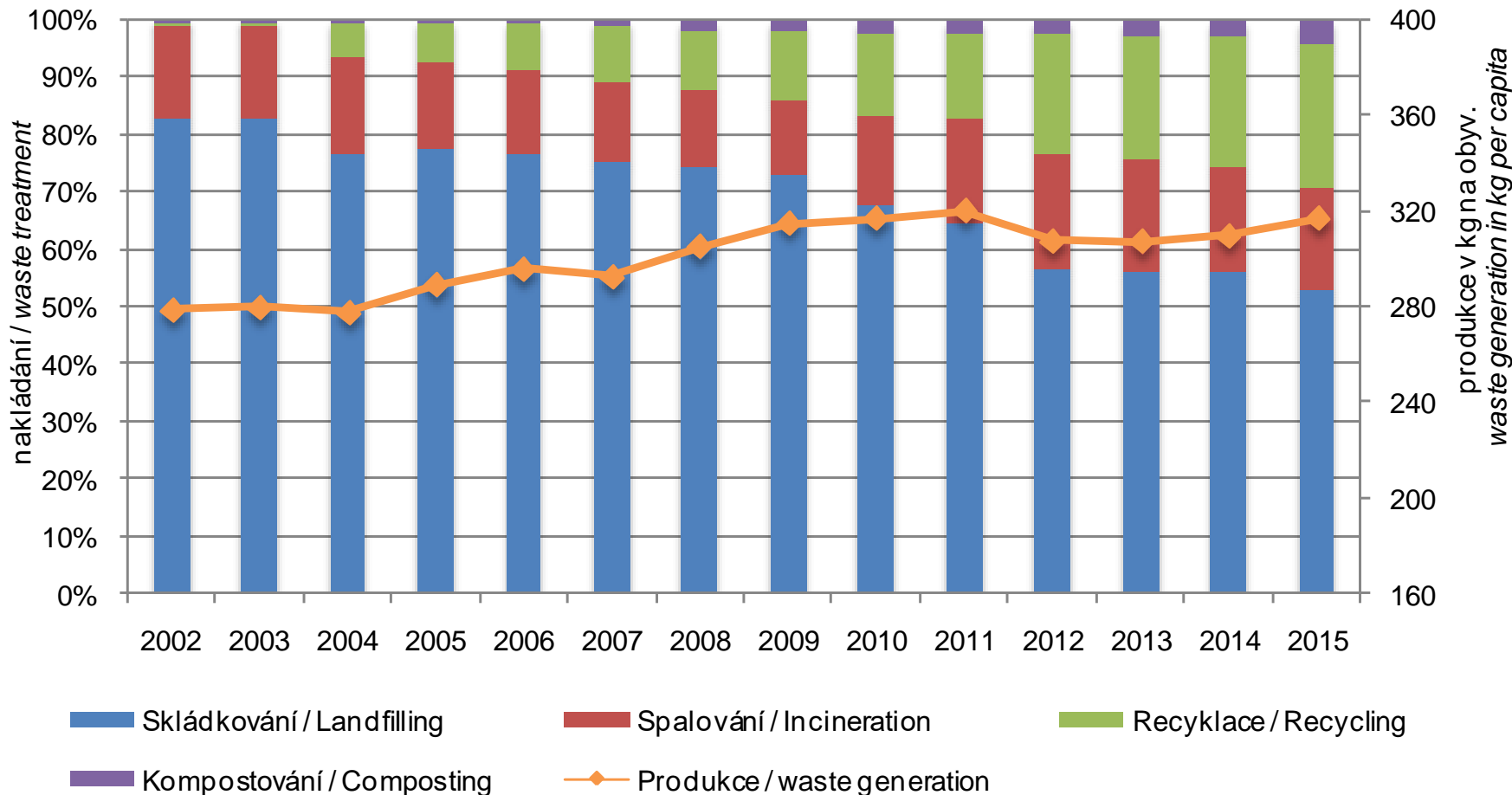
**materiálové využití
(recyklace)**

**jiné využití
(energetické)**

**odstranění
(skládka)**

Produkce a nakládání s komunálními odpady

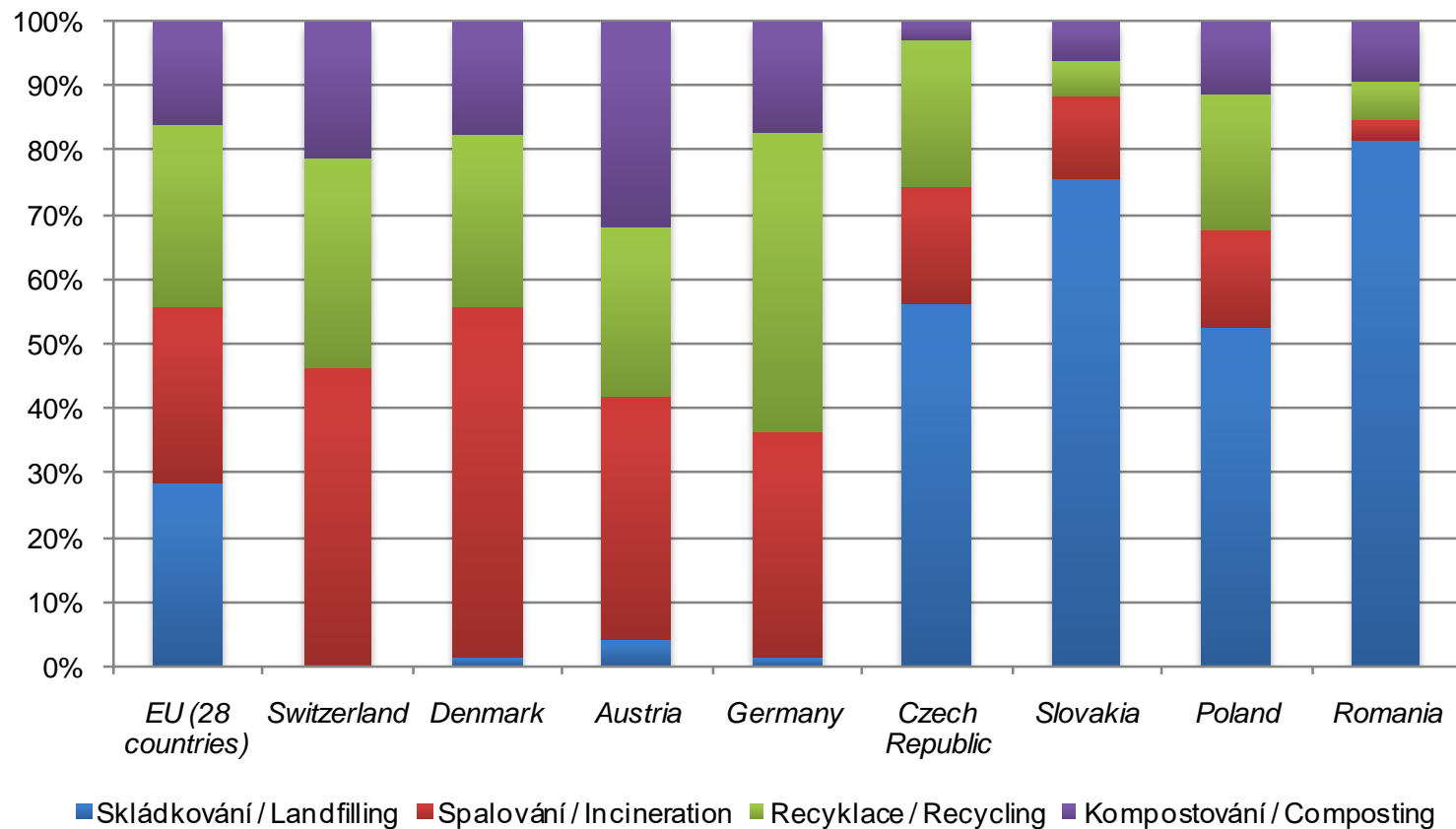
Graf 8 Produkce a nakládání s komunálními odpady
Municipal waste generation and treatment

Nakládání s komunálním odpadem ve vybraných zemích 2014

Graf 16 Nakládání s komunálním odpadem ve vybraných zemích v roce 2014

Municipal waste management in selected countries in 2014

Zdroj: Eurostat

Source: Eurostat

Legislativa EU

SR 1999/31/ES ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů

SR 2000/76/ES ze dne 4. prosince 2000 o spalování odpadu

SR 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny z obnovitelných zdrojů v podmínkách vnitřního trhu s elektřinou

SR 2006/12/ES ze dne 5. dubna 2006 o odpadech

SR 2008/98/ES ze dne 19.11. 2008 o odpadech, rozhodnutí Komise 2014/955/EU a směrnice Komise 2015/1127

EP 1996/61/ES o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPC) uplatňování BAT

ROZHODNUTÍ RADY 2003/33/EC, kterým se stanoví kritéria a postupy pro přijímání odpadů na skládkách podle článku 16 směrnice 1999/31/ES a její přílohy II

Odpadové hospodářství:

- Zákon 223/2015 Sb. kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a zák. č. 169/2013 Sb., zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č.1069/2009 Sb. o hyg. pravidlech pro vedlejší produkty živočiš. původu a krátkodobé spotřeby

Legislativa ČR

Ovzduší:

- Zákon č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší a související předpisy
- Vyhláška 330/2012 Sb. o způsobu posuzování a vyhodnocování úrovně znečištění

Energetika:

Energetický zákon 458/ 2000 Sb.

Zákon č. 180/2005 o podpoře obnovitelných zdrojů.

Související vyhlášky a cenová rozhodnutí ERÚ

Vyhláška č. 415/2012 Sb – Příloha 4

- a) dokonalé vypálení, škvára a popel $< 3 \% C^{\text{org}}$
(ztráta žíháním $< 5 \%$ hmotnosti suchého materiálu)
- b) podtlak v zásobníku odpadu (zápach)
- c) spaliny $850\text{ }^{\circ}\text{C}$ po dobu 2 s za posledním přívodem vzduchu
nebezpečný odpad $1100\text{ }^{\circ}\text{C}$ (halogeny Cl $> 1 \%$)
- d) pomocný hořák automaticky udržující teplotu $850\text{ }^{\circ}\text{C}$ ($1100\text{ }^{\circ}\text{C}$)
- e) Spouštění a odstavování možné jen s povolenými palivy
plynový olej, ZP
  - Spoluspalovací zařízení pro dodržení teplotních podmínek
  - Automatický systém dávkování odpadů zabraňující přívodu pokud:
    - je při spouštění $t < 850\text{ }^{\circ}\text{C}$
    - je vždy při provozu $t < 850\text{ }^{\circ}\text{C}$
    - vždy při překročení emisních limitů

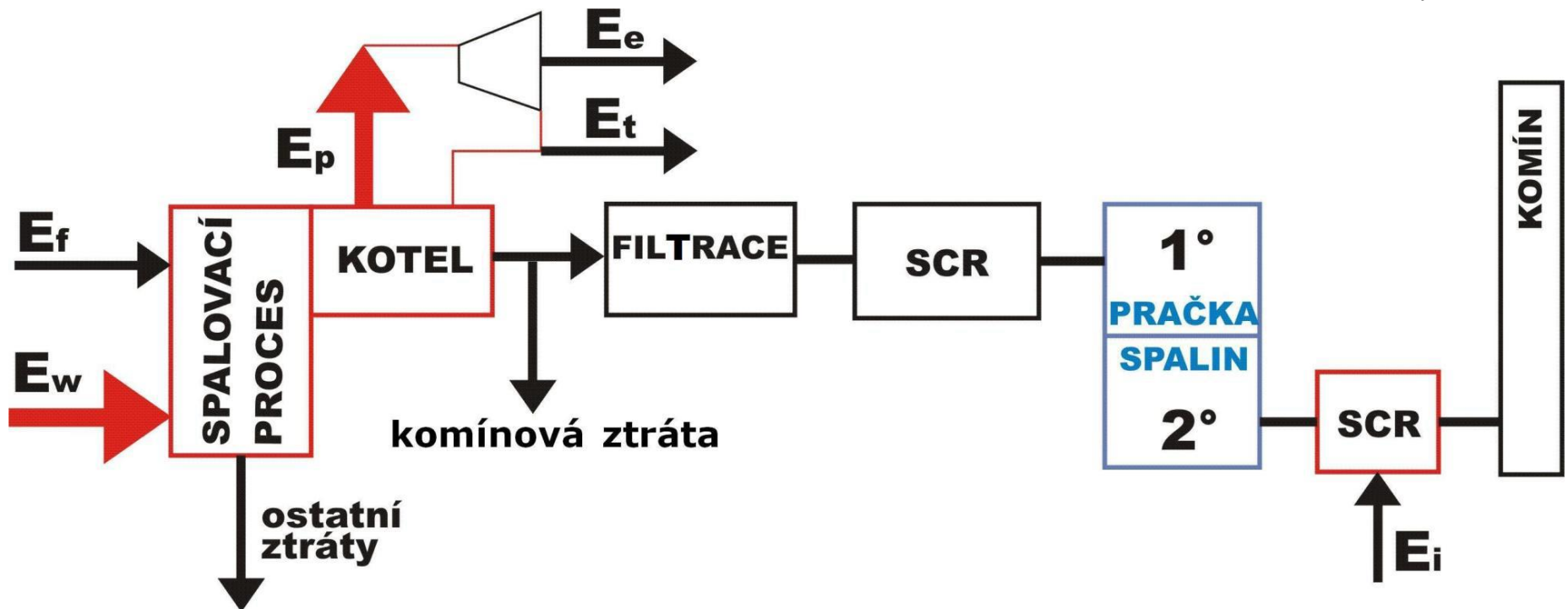

spalování X energetické využití

ze zákona – energetické účinnost 65 %

- vyšší účinnost - jedná se o energetické využití
- nižší účinnost - spalování

$$\eta = \frac{E_p - (E_f + E_i)}{0,97 \cdot (E_w + E_f)}$$

Odpad jako palivo

PRODUKCE ODPADU

NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

VLASTNOSTI ODPADŮ

Paliva

---

kapalná

- vyjeté oleje, kaly, dehtové a ropné odpady

plynná

- odpadní plyny – koksárenský, vysokopecní atp.

tuhá

- popel škvára, saze, kuchyňské a domovní odpady, obaloviny, nepotřebné věci
- množství a složení je závislé na počtu obyvatel, vybavenosti obyvatel, typu aglomerace a ročním období

Odpady - klasifikace

---

domovní

- byty, domky,
- zbytky potravin, papír, plasty, obaly, textil, sklo, kovy, popel

živnostenský

- obchody, restaurace, kanceláře, hotely
- zbytky potravin, obaly, sklo, kovy, papír, objemný bytový odpad, nábytek

průmyslový

- zpracování, chemický, průmysl, chemické továrny, elektro...
- dřevo, textil, kůže, kovy, plast, oleje, nebezpečný odpad

stavební odpady

- demolice
- zemina, sutě, beton, dřevo, plasty, sklo

Složení odpadu

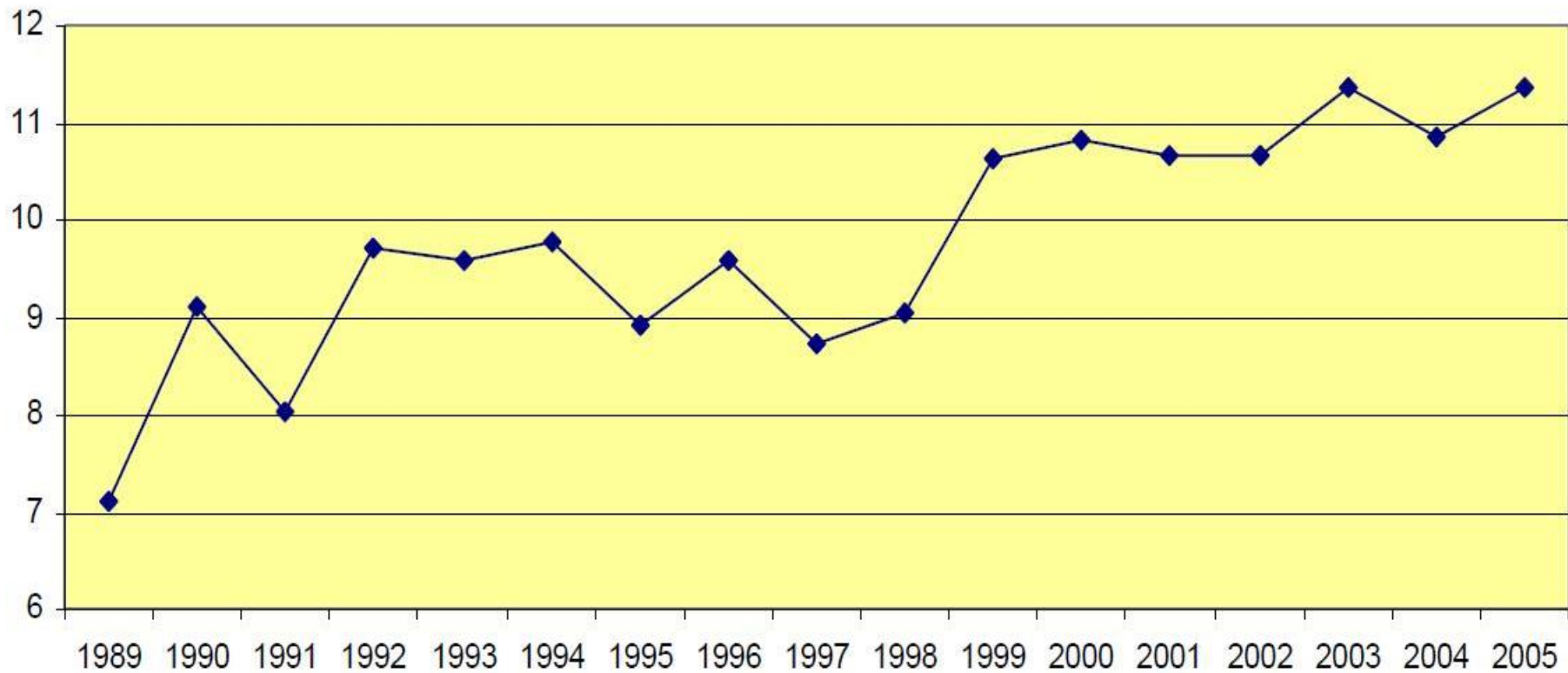
Hrubý rozbor

- popelovina 20-35 %
- vlhkost 15-40 %
- hořlavina 40-60 %

Prvkový rozbor

- Hořlavina
  - C
  - H
  - O
  - Cl
  - S
  - N
- Další složky

Vývoj výhřevnosti komunálního odpadu

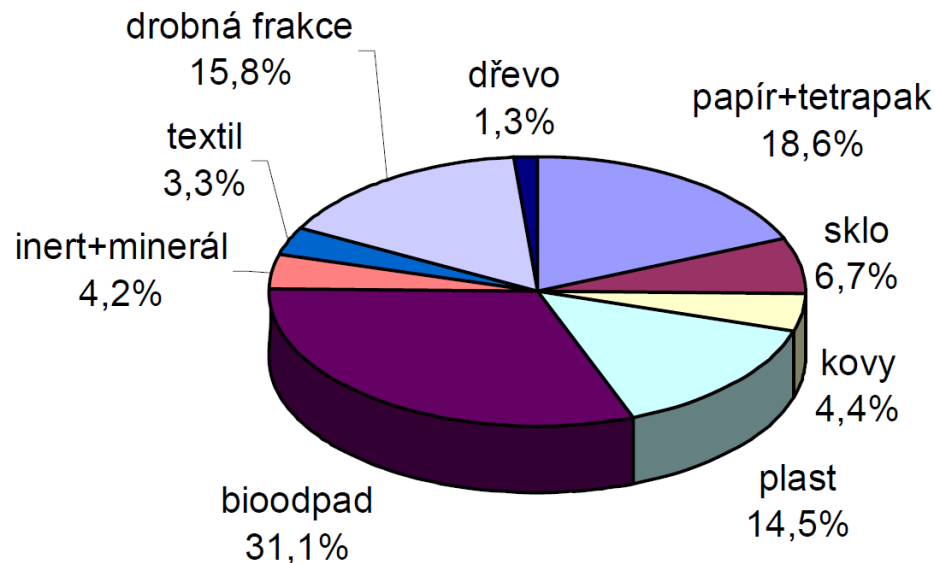
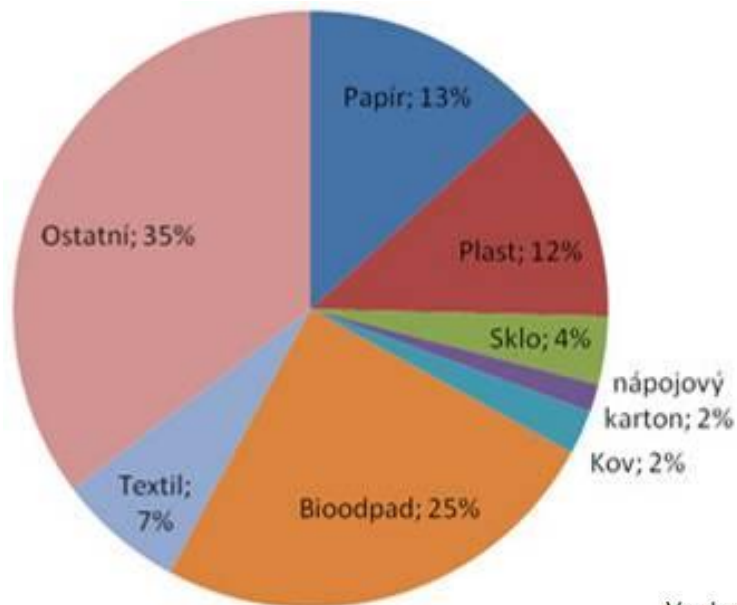

Výhřevnost složek TKO

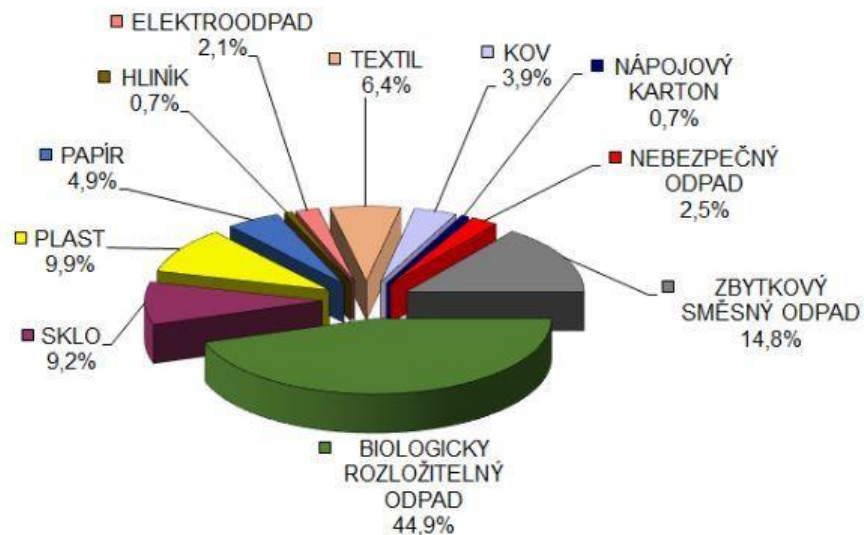

Druh odpadu	Výhřevnost
Papír	15,7 MJ/kg
Plasty	32,7 MJ/kg
Polyetylen	43,4 MJ/kg
Polystyren	38,0 MJ/kg
PVC	22,5 MJ/kg
Textil	18,3 MJ/kg
Potraviny	4,2 MJ/kg
Smetky	6,0 MJ/kg
Štěpka, dřevo	15,4 MJ/kg
Sklo	0,2 MJ/kg

Složení komunálního odpadu z domácností v ČR a v Brně, údaje 2007

Vzorkování smíšeného komunálního odpadu Prostřední Bečva 9. 5. 2016

Informativní tabulka energetického potenciálu SKO při výrobě elektrické energie

---

Výhřevnost	kJ/kg	10 000	11000	12 000
Tepelná energie 1 t	GJ	10	11	12
Účinnost kotle		0,85	0,85	0,85
Tepelná energie páry	GJ	8,5	9,35	10,2
Účinnost přeměny		0,295	0,295	0,295
Elektrická energie	GJ	2,508	2,758	3,009
Elektrická energie	kWh	697	766	836
Vlastní spotřeba*	kWh	79	79	79
Elektrická energie netto	kWh	618	687	757

* vlastní spotřeba pro provoz 1 kotel + 1 linka čištění spalin 1,2 MWh

Zařízení pro termické využití odpadů

SPALOVÁNÍ

ZPLYŇOVÁNÍ

PYROLÝZA

PLAZMA

Pododvětví spalování odpadů

Spalování směsného komunálního odpadu

- zpracování typických směsných a neupravených domovních odpadů, případně určité množství průmyslových a živnostenských odpadů

Spalování předběžně upravených komunálních nebo jiných odpadů

- upravování separovaných odpady, předběžně upravených nebo připravené takovým způsobem, že se charakteristiky odpadu liší od směsného odpadu

Spalování nebezpečných odpadů

- spalování na průmyslových stanovištích a v obchodních podnicích

Spalování kalů z čistíren odpadních vod

- spalování odděleně od ostatních odpadů v určených zařízeních nebo spalování kombinované s ostatními odpady (např. s komunálním odpadem).

Spalování klinických odpadů

- spalování přímo v místě vzniku odpadu nebo v jiných zařízeních, např. se směsným komunálním nebo nebezpečným odpadem.

Rozdělení termických metod

Procesy oxidační - Spalování

- procesy termického zneškodnění odpadů, při nichž je obsah kyslíku v reakčním prostoru stechiometrický nebo vyšší vzhledem k obsahu hořlavých látek ve zpracovávaném odpadu.
- je kontrolovatelný proces oxidace (za sechiometrických a nadstechiometrických podmínek) tuhých, kapalných nebo plyných spalitelných odpadů na oxid uhličitý, vodu, popel a další látky.

Procesy redukční

- takové procesy termického zneškodňování odpadů, při nichž je obsah kyslíku v reakčním prostoru nulový nebo podstechiometrickým vzhledem k obsahu hořlavých látek ve zpracovávaném odpadu.
- Pyrolýza - tepelný rozklad organických látek za nepřístupu oxidačních médií (vzduch, kyslík, oxid uhličitý, vodní pára), při němž se organické látky rozpadají na jednoduché těkavé produkty a koks
- Zplyňování odpadů – tepelný rozklad za podstechiometrického obsahu kyslíku a za přítomnosti vodní páry směřující ke vzniku plyných hořlavých látek

Technologie spalování

Roštové komory

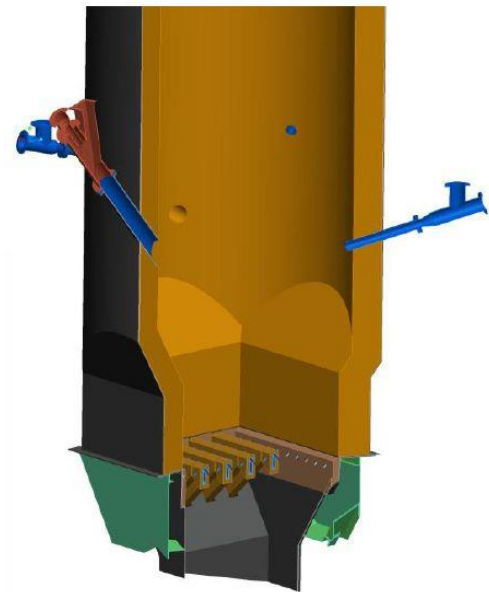
- vysoká flexibilita typu odpadu, velikosti a sezonních změn

Fuidní lože

- nízká emisní úroveň
- vysoký stupeň homogenizace odpadu
- vyžaduje úpravu odpadu (separace, drcení apod.)

Rotační pec

- flexibilita odpadu (kapalný, pastózní, tuhý)
- nízká účinnost energetického využití

Typy spalovacích pecí

Diskontinuální (vsázková) pec

- jednoduchá – pevný rošt, mechanická vsázka, odpopelňování

Kontinuální pece

- nepřetržitý provoz 24 h, výkon >100 t/d

Rotační pece

- průmyslový odpad, pevný kapalný, pastózní

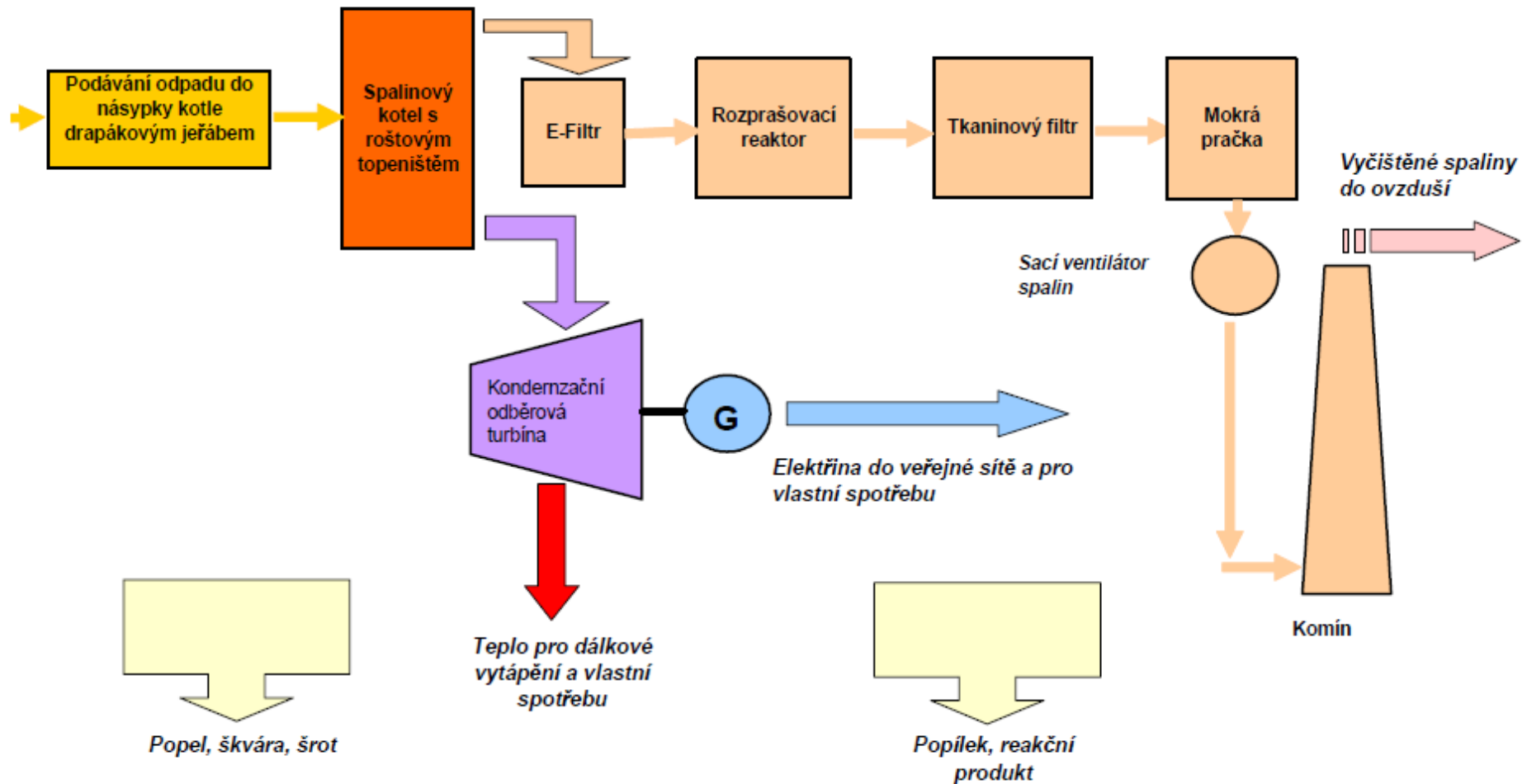
Fluidní reaktory

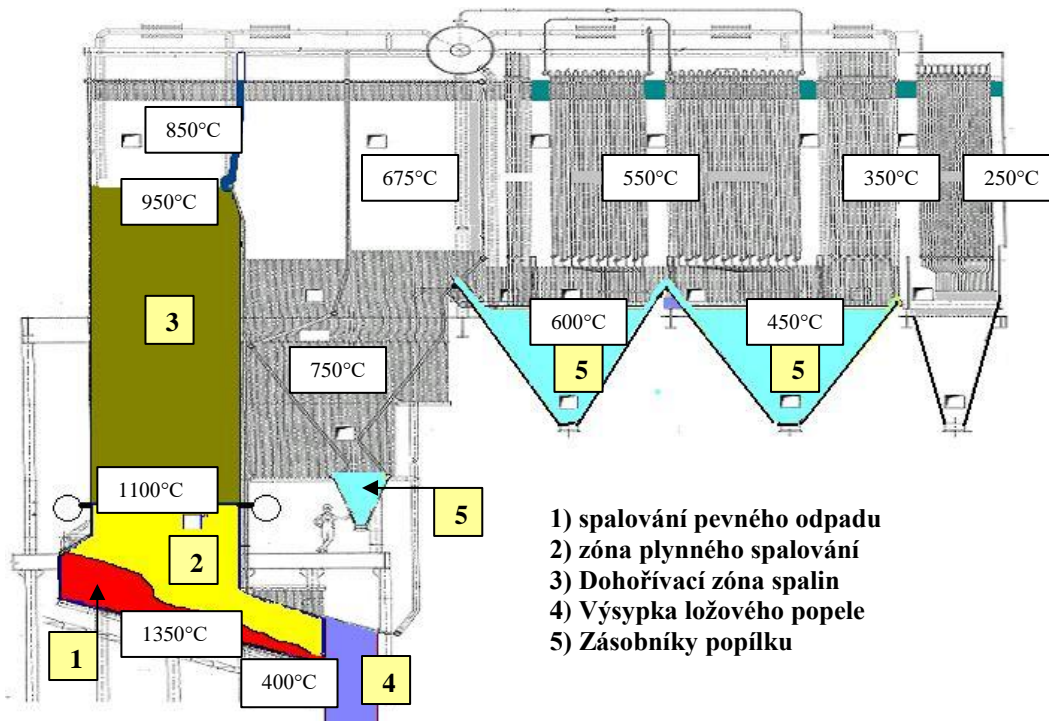
- upravený odpad, pastózní odpad

Pece na tavení popela

- hořákové, obloukové elektrické

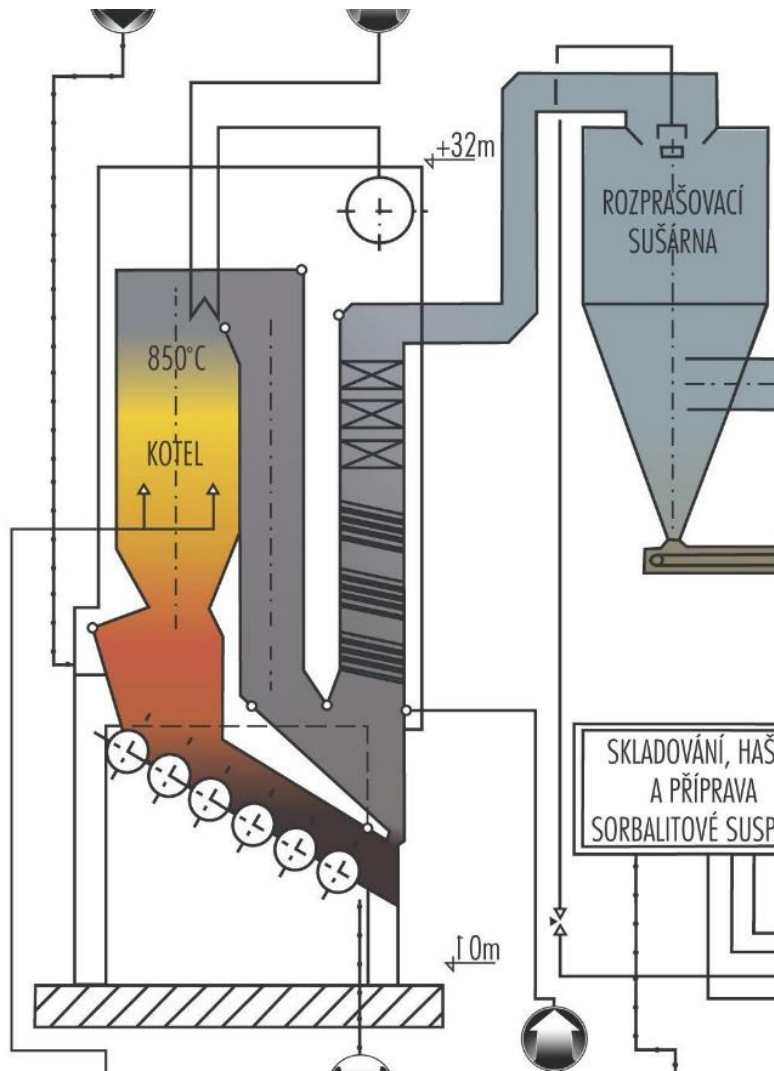
Blokové schéma roštové spalovny

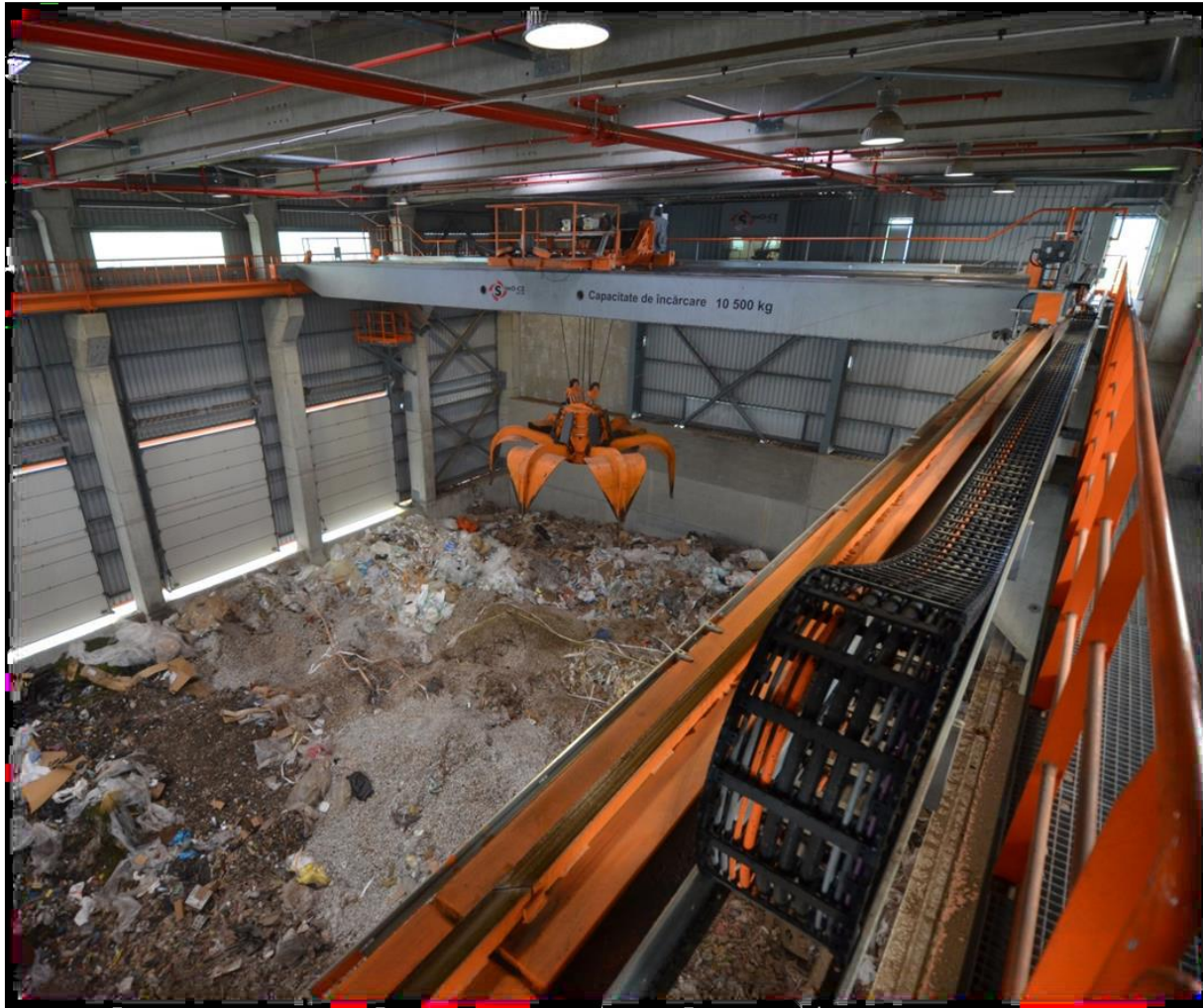
Horizontální uspořádání

Vertikální uspořádání

Drapákový jeřáb

Rošty

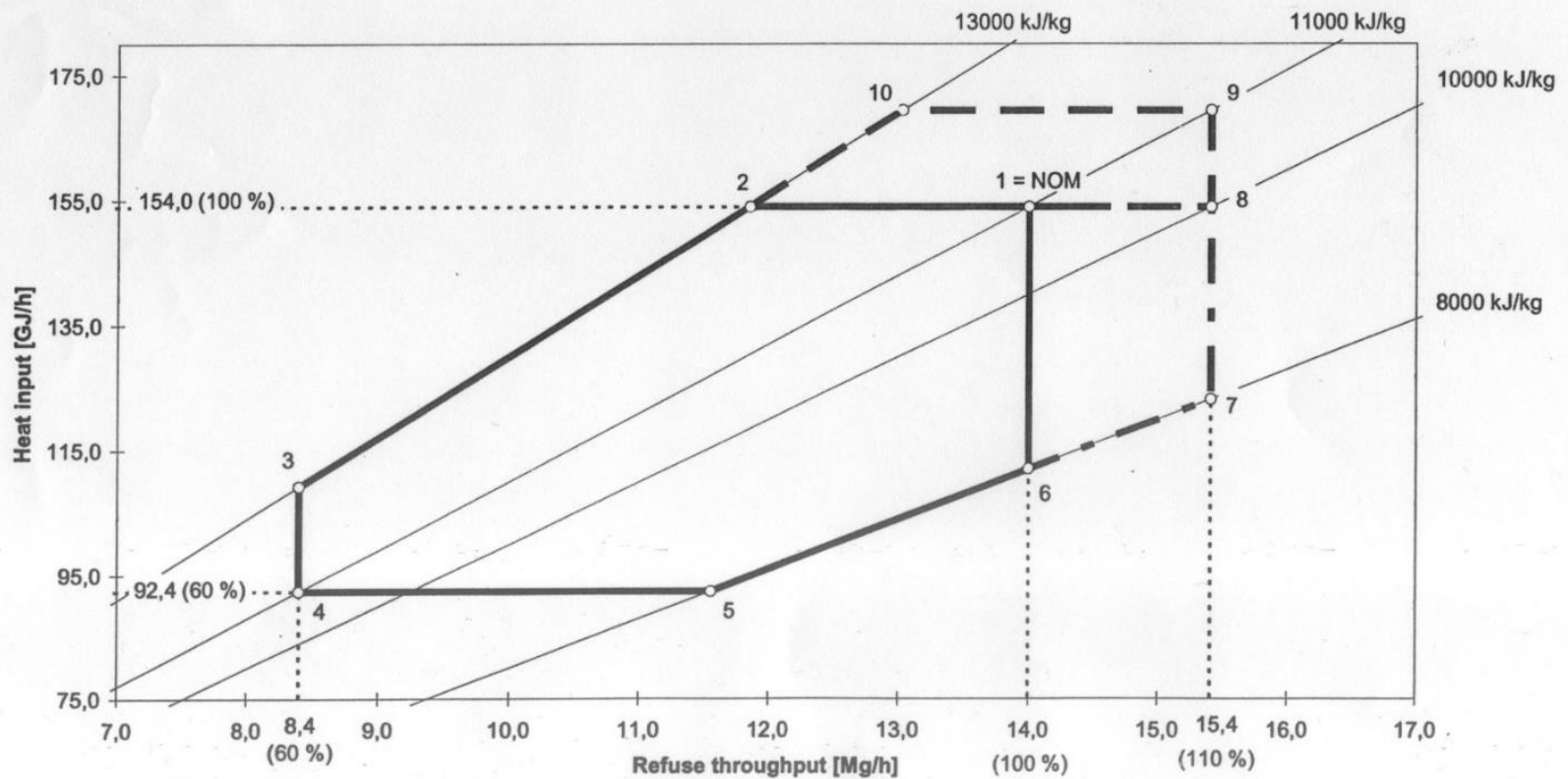
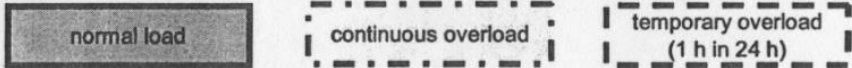
Rošty

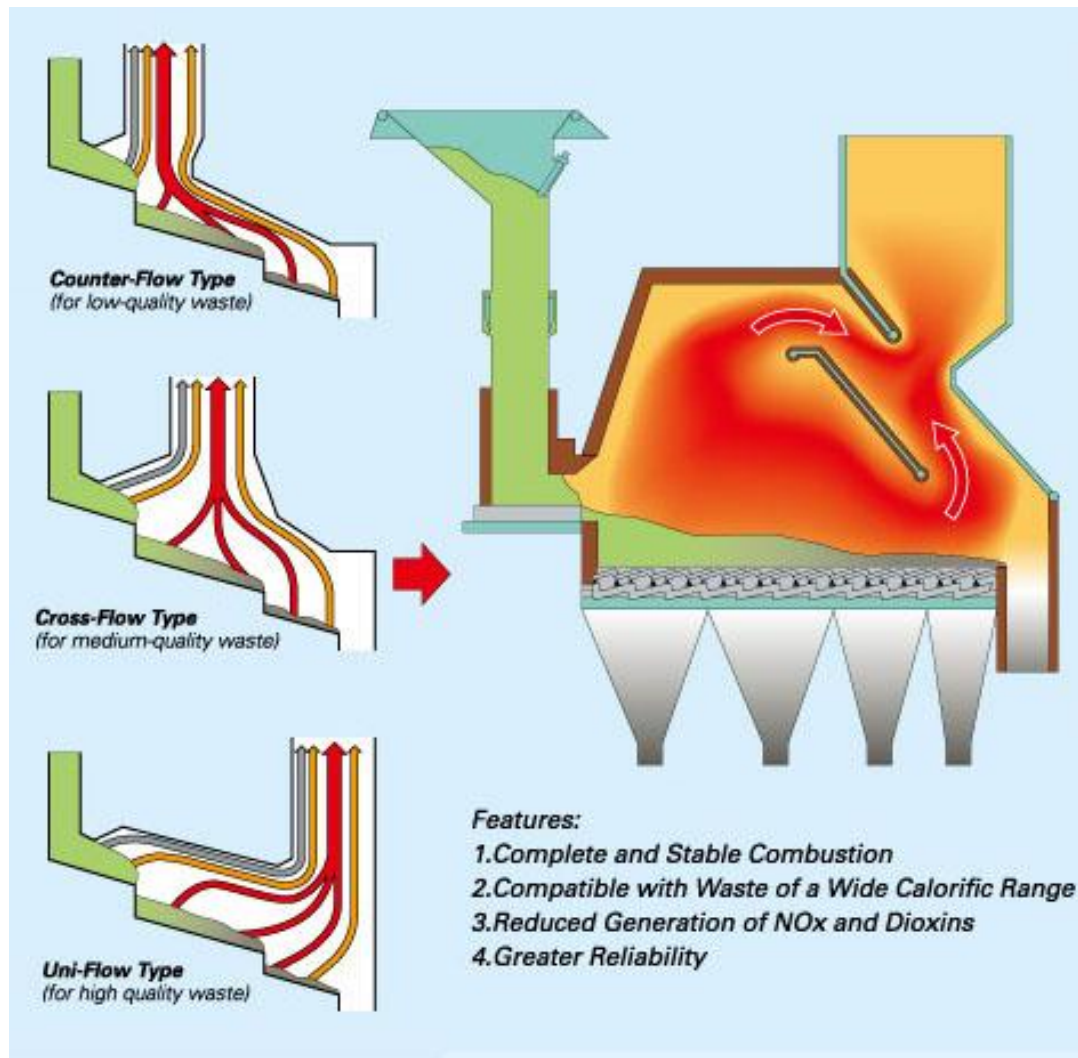

Kapacitní diagram roštu

 MARTIN GmbH	<h2>Stoker Capacity Diagram</h2> <h3>Brno</h3>	Date: 19.10.2006 Project group: PA2 / Jf Document number: 8A 593 P09b
---	--	---

Number of runs : 3
 Total width : 6320 mm
 Surface : 45,4 m_e
 Number of steps : 13

Rotační pece

---

druhy odpadů

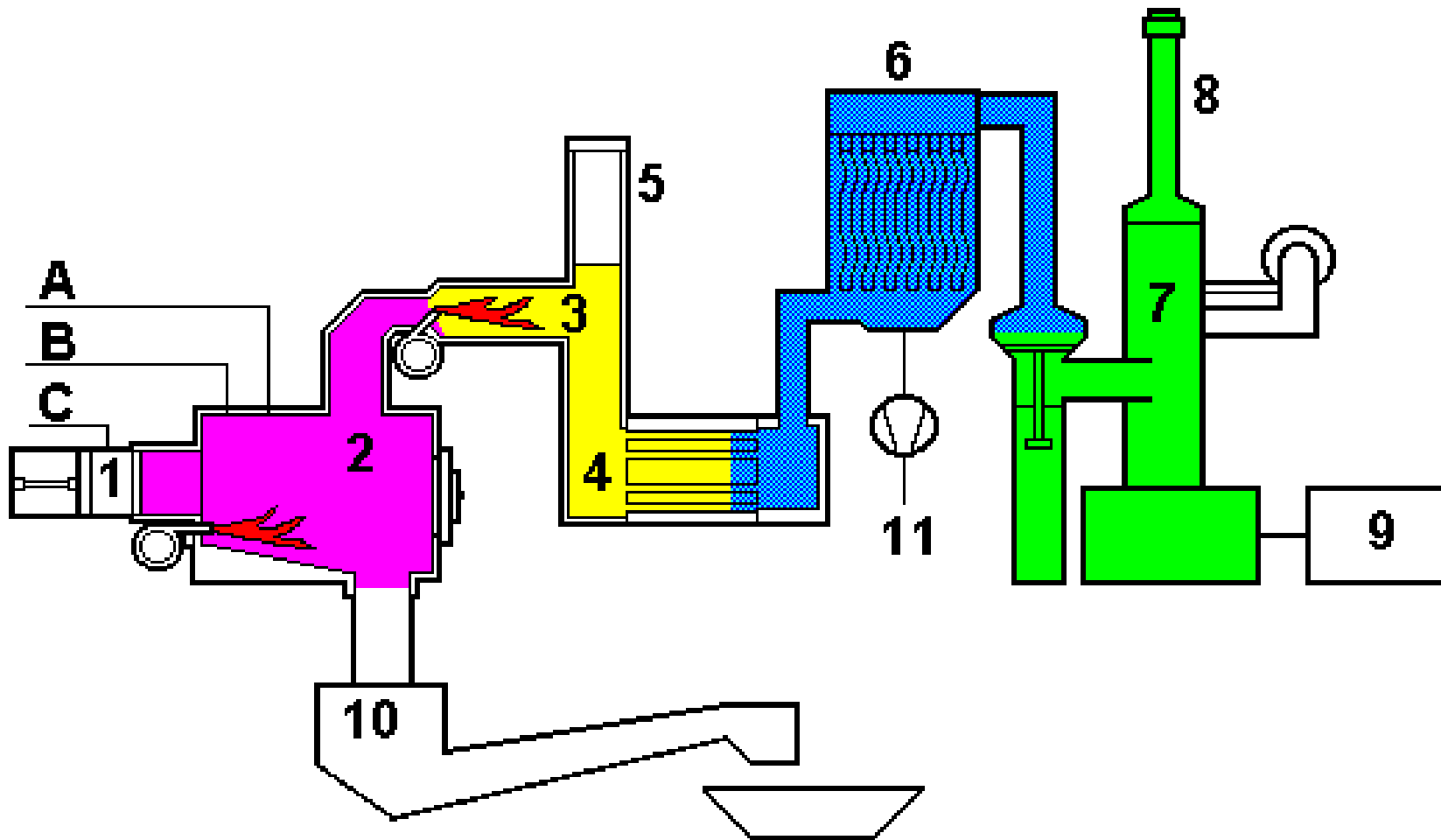
- pevné
- těstovité, pastovité
- kapalné (kaly ČOV)

multizonární spalovny

- pyrolýzní komora
- termoreaktor
- kotel na odpadní teplo

Schéma spalovny s rotační pecí

Etážové pece

Multiple Hearth Furnace (MHF)

jedná se o pec válcového tvaru, která je rozdělena do jednotlivých etáží

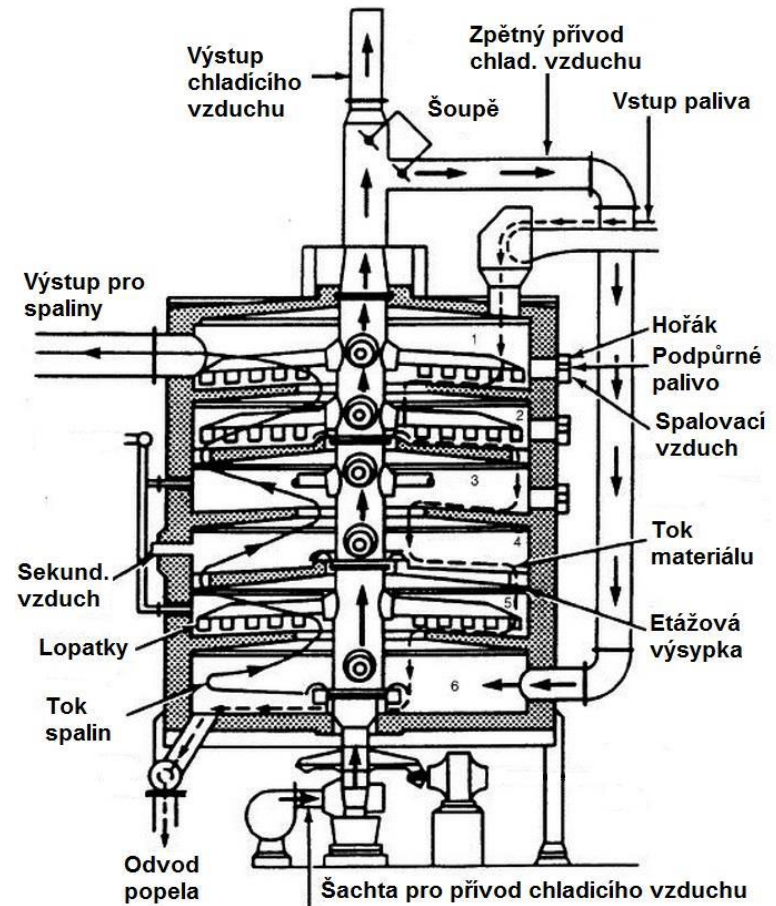
pec je opatřena žáruvzdornou vyzdívkou a osou pece je vedena ocelová, chlazená hřídel, která je opatřena lopatkami, které zasahují do jednotlivých etáží

odpad, který je dávkovaný z horní části pece, je pomocí lopatek posouván směrem k výsypce, kde materiál propadne do další etáže

proti toku odpadu proudí spaliny ze spalovací části pece

je zajištěna relativně dlouhá doba zdržení odpadu

tento způsob je vhodný pro materiál o vysoké vlhkosti (například kaly)

Zplyňování

Zplyňování je částečné spalování organických látek za vzniku plynů, které lze použít jako surovinu (pomocí reformních procesů) nebo jako palivo.

Pro zplyňovací proces platí tyto speciální charakteristiky:

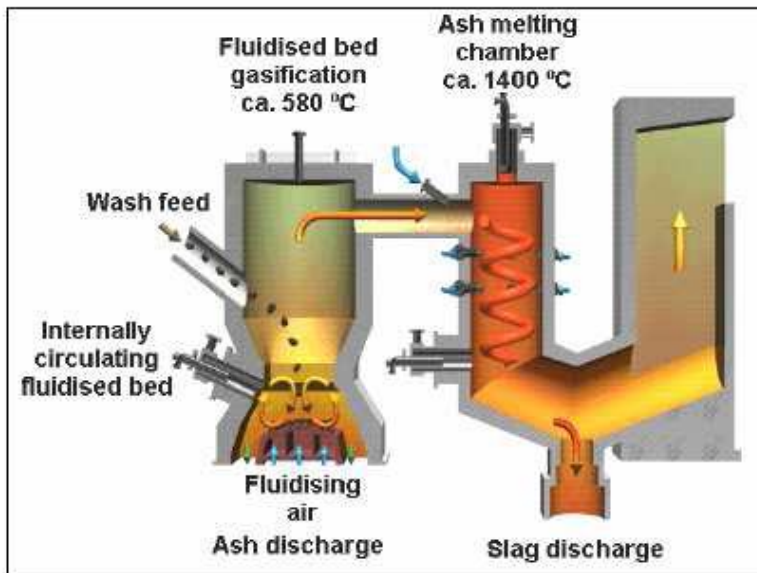
- menší objem plynu v porovnání s objemem spalin při spalování (při použití čistého kyslíku až desetinásobek)
- Převažující tvorba CO nad CO₂
- Vysoké provozní tlaky (u některých procesů)
- Akumulace tuhých zbytků ve formě strusky (při vysokých teplotách zplyňování strusky)
- Malé a kompaktní agregáty (obzvláště při tlakovém zplyňování)
- Materiálové a energetické zužitkování syntézního plynu
- Menší toky odpadních vod z čištění syntézního plynu.

Zplyňovací zařízení

odpad se zplyňuje ve fluidním loži při provozní teplotě 580 °C

větší inertní částice a kovy se oddělují od fluidního lože a padají ke dnu, materiál lože se vrací do zplyňovače

jemný popel a spalitelný plyn je přepravován do cyklónové komory, kam je přiváděn vzduch, aby se docílilo požadované teploty k tavení popele (běžně 1350-1450 °C)

Pyrolýza

---

pyrolýza je odplynování odpadů za nepřítomnosti kyslíku

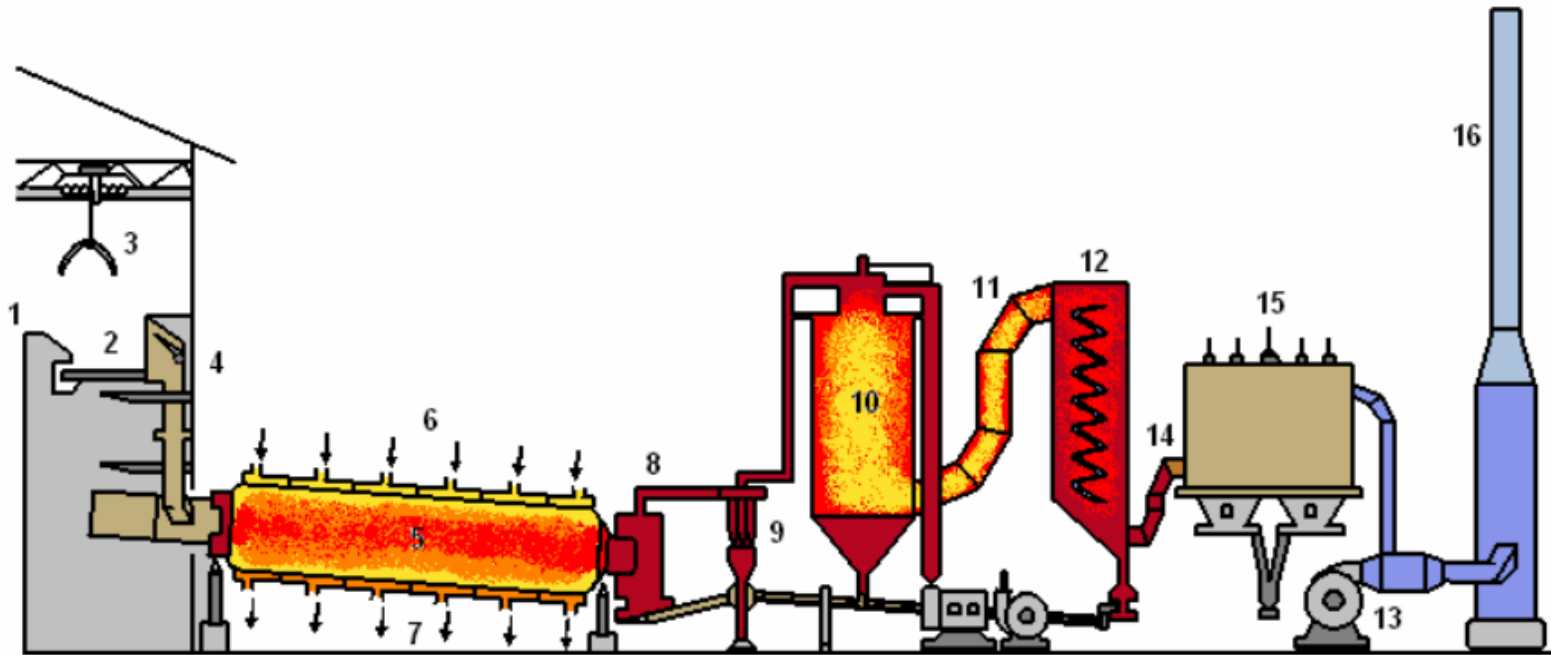
během procesu vzniká pyrolýzní plyn, dehet a tuhý koks

výhřevnost pyrolýzního plynu z komunálního odpadu je 5 až 15 MJ/m³

v širším smyslu je „pyrolýza“ všeobecný pojem zahrnující řadu různých procesů:

- proces odplynění: tvorba plynu z těkavých částic odpadů při teplotách mezi 400-600 °C
- pyrolýza: tepelný rozklad organických molekul odpadu mezi 500 a 800 °C za vzniku plynné a tuhé frakce
- zplynování: konverze uhlíkatého podílu zbylého v pyrolýzním koksu při 800 až 1000 °C s použitím zplyňovacích látek (např. vzduchu nebo páry) na procesní plyn (CO, H₂)
- spalování: spalování plynu a pyrolýzního koksu (závisí na kombinaci technologií) ve spalovací komoře

Schéma pyrolýzní jednotky Babcock

- 1 – svoz odpadu do bunkru, 2 – násypka, 3 – drapák suroviny, 4 – vstup vápna, 5 – rotační pyrolýzní pec, 6 – vstup otopových spalin, 7 – odtah otopových spalin, 8 – vynášecí komora, 9 – cyklon, 10 – spalovací komora, 11 – vstup spalin do kotle, 12 – kotel na odpadní teplo, 13 – spalinový ventilátor, 14 – sekundární vstup vápna, 15 – tkaninový filtr, 16 – komín

Provozní a ekologické problémy spaloven odpadů

POPEL

KOROZE

EMISE

Popel

---

teplota měknutí popele

škvárování

abraze spalínovodů

Složení a teploty tavení složek popele

	Trmice	Kralupy	Val. Meziříčí
SiO_2	45,4	36	41,2
Al_2O_3	17,3	30	7,4
Fe_2O_3	11,9	11	26,5
TiO_2	3	2	6,8
CaO	10,8	16	6,8
MgO	3,7	1	0,8
BaO	0,7		0,1
MnO	0,1		0,1
Cr_2O_3	0,1		
K_2O	0,9	0,8	1,4
Na_2O	2,4	2,5	6,4
SO_3	0,1		

Složka	Teplota tavení [°C]
NaCl	800
KCl	776
CaCl_2	772
FeCl_3	282
K_2SO_4	884
$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_7$	400
$\text{K}_2\text{S}_2\text{O}_7$	335
$3 \text{K}_2\text{S}_2\text{O}_7 * \text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_7$	280
$\text{Na}_3\text{Fe}(\text{SO}_4)_3$	624
$\text{K}_3\text{Fe}(\text{SO}_4)_3$	618
$\text{Na}_3\text{Fe}(\text{SO}_4)_3 * \text{K}_3\text{Fe}(\text{SO}_4)_3$	552
$\text{Na}_3\text{Al}(\text{SO}_4)_3$	646

Opatření k omezení škvárování

Projekt - návrh chlazení vyzdívky

- parní ofukování,
- chlazení vzduchem-ofukování,
- vodním sprejem,
- vzduchové chlazení vyzdívky za varným systémem kotle
- recirkulace spalin
- výběr vyzdívky (šamot. SiC)

Provoz

- homogenizace odpadu v bunkru
- řízení výstupní teploty
- snížení výkonu linky

Koroze

---

koroze vlivem chloru

- způsobená chloridem železnatým FeCl_2 ,
- výrazně roste při teplotách nad 240 C (tlak ve výp. 40bar) na hranici mezi materiálem a povlakem

koroze vlivem chloridů při vysoké teplotě

- agresivní působení hydroxidu železnatého $\text{Fe}(\text{OH})_2$
- teploty nad 700 °C, na stěnách trubek nad 400 °C

koroze vlivem tavení soli

- vysoce reaktivní alkalické soli
- reakce nejen s ocelí, ale i s vyzdívkami kotlů

Koroze

Koroze přehřívákové trubky

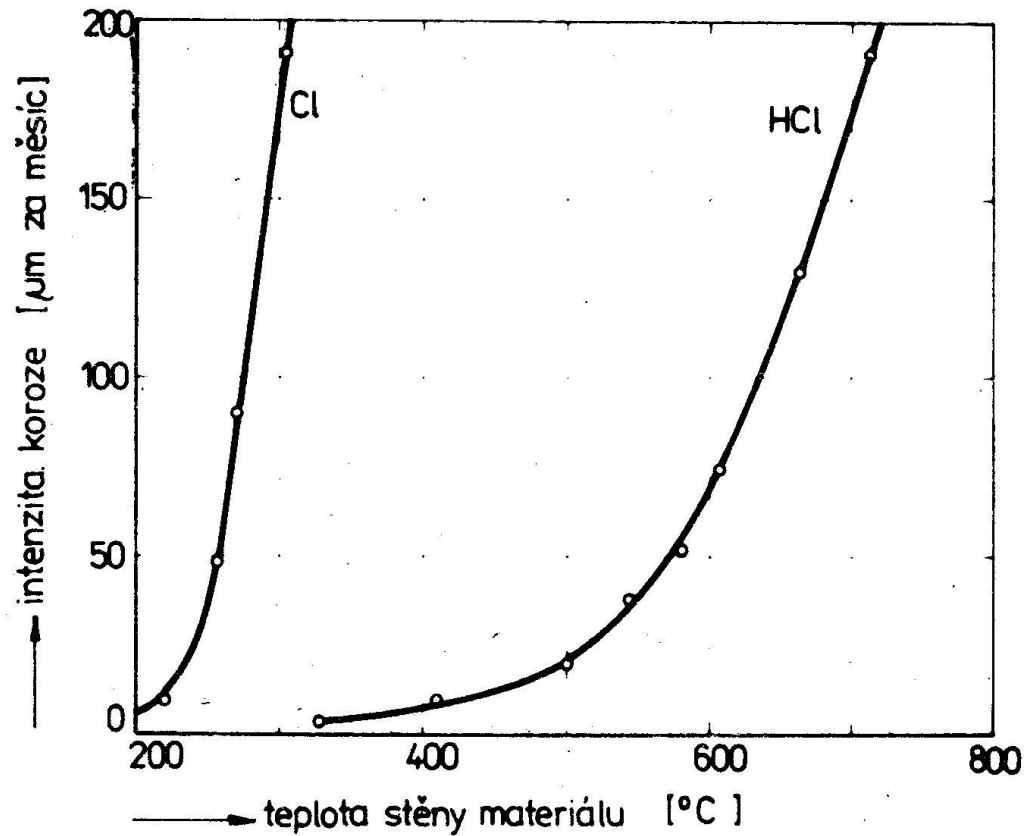
Koroze

Ochrana povrchu trubek návary niklových slitin

Koroze

Obr. 5.2.1 Korozivní účinek HCl a Cl na uhlovodíkovou ocel v závislosti na povrchové teplotě materiálu

Vyzdívka

Ochrana ohniště, spalínovodů, násypky paliva před agresivními spalinami

Vytváření optimálních podmínek pro spalování odpadu (tepelná izolace)

Opotřebení vyzdívky – dle místa aplikace

- abraze – otěr,
- koroze,
- tepelné namáhání, tepelné šoky,
- adheze tavenin, penetrace eutektik a solí do matrice vyzdívky,
- chemické působení
- tepelné pnutí vlivem prudkých změn teplot

Provozní podmínky vyzdívek

	Roštové kotle			Fluidní pece	Rotační pece
	Násypka	Spalovací komora	Spalinové kanály		
Provozní podmínky	<ul style="list-style-type: none"> - mechanický otěr - změny teplot 	<ul style="list-style-type: none"> - vysoká teplota - adheze tavenin - otěr - pronikání sloučenin 	<ul style="list-style-type: none"> - změny teploty - kontakt s vodou 	<ul style="list-style-type: none"> - smíchání odpadů s pískem - pronikání nečistot 	<ul style="list-style-type: none"> - rotace odpadů - změny teplot
Charakter vyzdívky	odolnost proti: <ul style="list-style-type: none"> - změnám teploty - otěru 	odolnost proti <ul style="list-style-type: none"> - adhezi - alkáliím - korozi - oxidaci -abrazii 	odolnost proti: <ul style="list-style-type: none"> - změnám teplot - alkáliím - vodě 	odolnost proti: <ul style="list-style-type: none"> - abrazi - alkáliím 	odolnost proti: <ul style="list-style-type: none"> - změnám teploty - otěru
Vyzdívka	šamotové cihly	Šamotové cihly Si-C cihly plastická odlévatelná (fookret)	odlévatelná	šamotové cihly odlévatelná	šamotové cihly Si-C cihly odlévatelná

Vyzdívka

Složení spalin

CO_2 , H_2O , N_2 , O_2 ,

V závislosti na druhu spalovaného odpadu spaliny dále obsahují:

- tuhé znečišťující látky do cca 4 g.m^{-3} ;
- těžké kovy ve formě plynů jako kadmium, rtuť, olovo, zinek a jiné, obvykle v koncentracích řádově mg.m^{-3} ;
- plynné znečišťující látky,
  - chlorovodík ($600 - 1500 \text{ mg.m}^{-3}$)
  - fluorovodík ($3 - 30 \text{ mg.m}^{-3}$)
  - oxid siřičitý ($200 - 500 \text{ mg.m}^{-3}$)
  - oxidy dusíku ($200 - 500 \text{ mg.m}^{-3}$)
  - nespálené uhlovodíky (řádově mg.m^{-3}).

Emise

Kontinuálně měřené emisní hodnoty

- Tuhé znečišťující látky – TZL
- Organické látky v plynné fázi vyjádřené celkovým obsahem organického uhlíku – TOC
- Plynné sloučeniny chlóru vyjádřené jako – HCl
- Plynné sloučeniny fluoru vyjádřené jako – HF
- Oxid siřičitý – SO_2
- Oxid dusnatý a dusičitý – NO_x
- Oxid uhelnatý – CO *

Emisní hodnoty stanovované jednorázovým měřením

- Kadmium a jeho sloučeniny
- Thalium a jeho sloučeniny
- Rtuť a její sloučeniny
- Antimon a jeho sloučeniny
- Arzén a jeho sloučeniny
- Olovo a jeho sloučeniny
- Chrom a jeho sloučeniny
- Kobalt a jeho sloučeniny
- Měď a její sloučeniny
- Mangan a jeho sloučeniny
- Nikl a jeho sloučeniny
- Vanad a jeho sloučeniny
- Dioxiny a furany

Porovnání emisních limitů vybraných zařízení (mg/m³)

Sledované emise	Spalovny odpadů	Uhelné kotle	Kotle na dřevo	Kotle na mazut	Plynové kotle
Tuhé emise	10	20	20	30	05
Organický uhlík	10				
Oxidy síry (jako SO ₂)	50	400	200	350	35
Oxidy dusíku (NO _x)	200	300	300	450	200
Oxid uhelnatý (CO)	50	250	250	175	100
Chlorovodík	10				
Fluorovodík	1				
PCDD/PCDF (ngTE/m _n ³)	0,1				
Rtuť	0,05				
Kadmium	0,05				
Ostatní těžké kovy	0,5				

Metody snižování emisí

Odprašování odpadních plynů

- Venturiho pračka
- Odlučovače tkaninové
- Elektrostatické odlučovače (EO)

Odlučování HCl, HF a SO₂

- Mokrý postupy
- Suché postupy
- Polosuché metody

Emise oxidů dusíku

- Primární opatření
- Sekundární opatření
  - SNCR
  - SCR

Odlučování PCDD a PCDF

- sorpční metody s použitím aktivních uhlíkových materiálů
- katalytické procesy

Emise rtuti

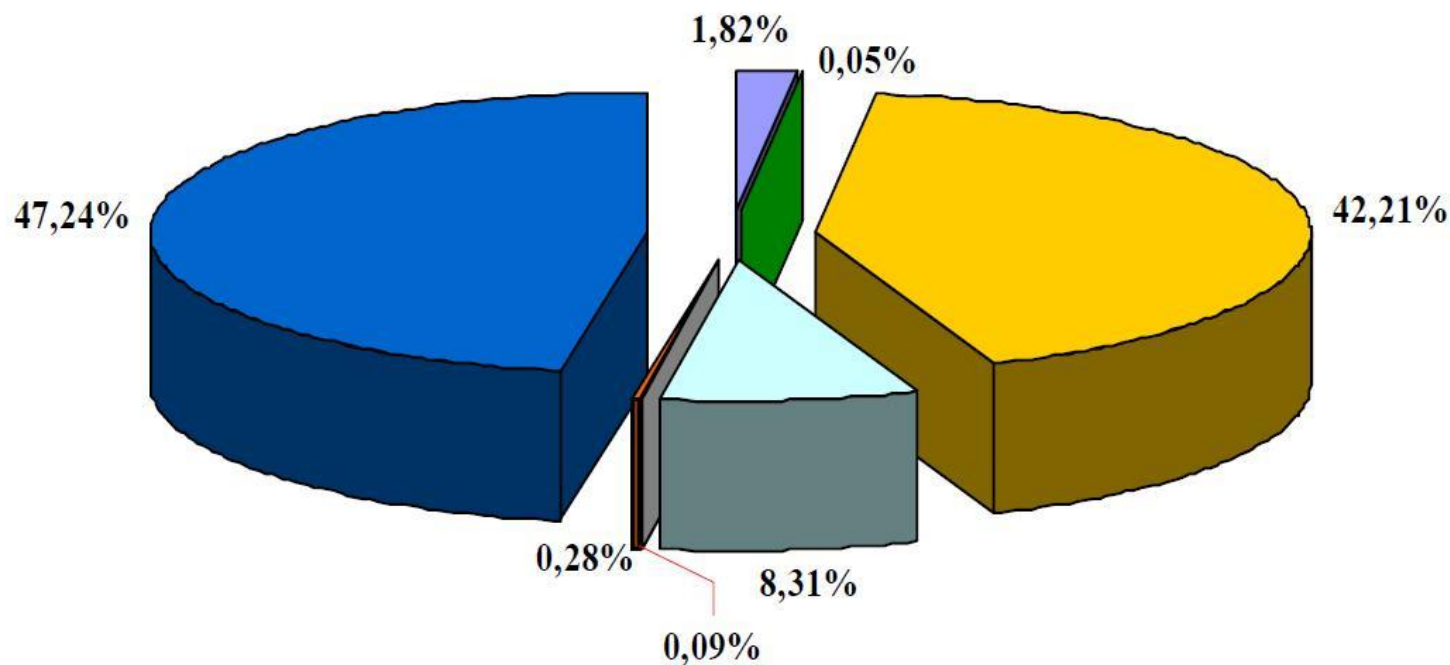
87% emisí Hg ze spalovacích procesů

WTE odhad 19%, spalovny medicinského odpadu 10 %, spalování uhlí 33%,

	Provozovna	Lokalita	Množství Hg v kg
1.	Spolana, a.s.	Neratovice	1538,7
2.	Spalovna prům. odpadů	Ostrava	989
3.	Sokolovská uhelná	Sokolov	783,7
4.	Spolek pro chem. a hutní výrobu, a.s.	Ústí nad Labem	442,7
5.	Škoda Power, a.s.	Plzeň	376
6.	Spalovna Malešice	Praha	286,5
7.	Teplárna Malešice PT	Praha	283
8.	Mittal Steel Ostrava a.s.	Ostrava	263,7
9.	DEZA, a.s.	Val. Meziříčí	251,7
10.	Elektrárna Mělník I	Horní Počaply	227,6

Emise dioxinů

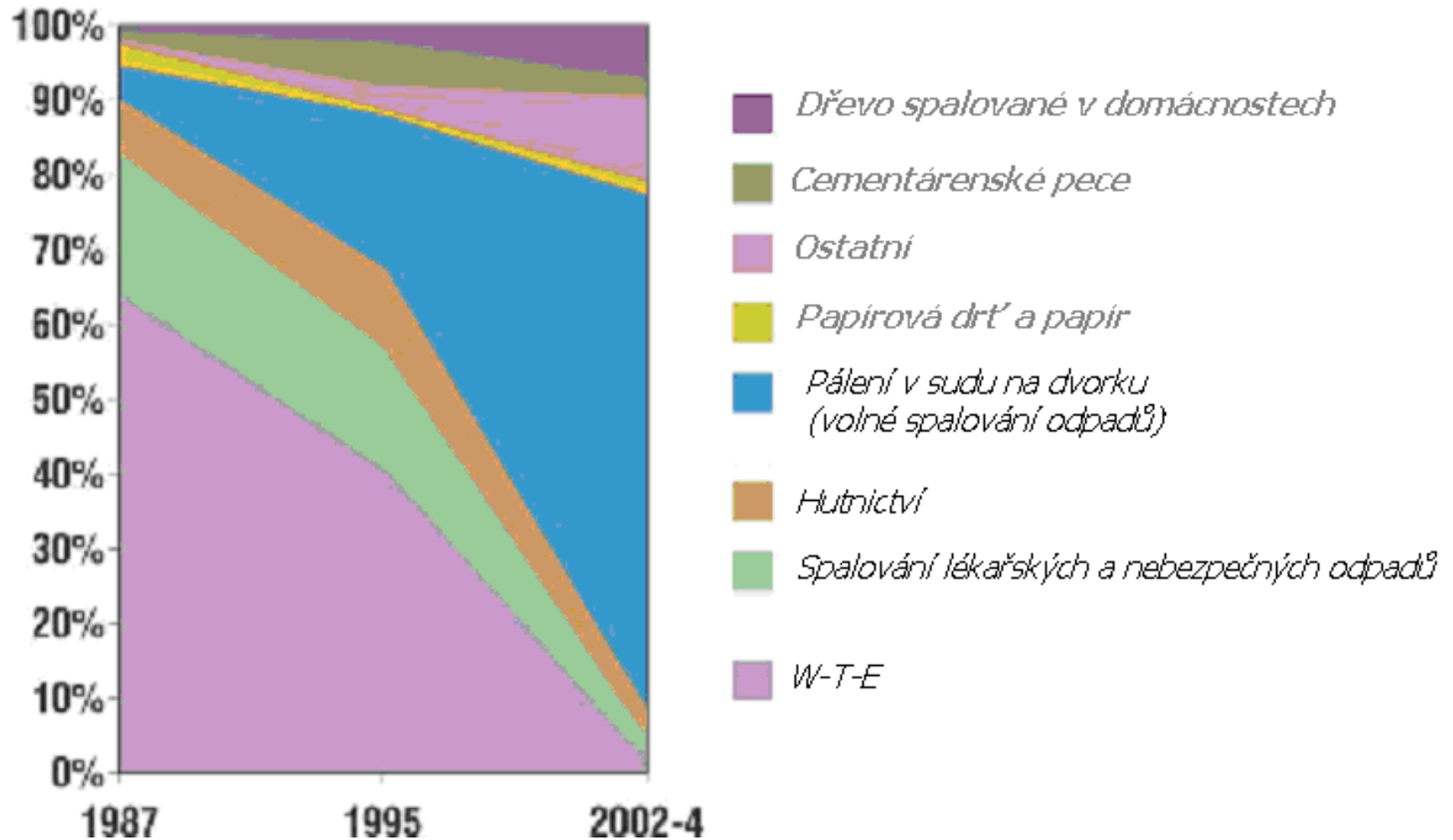
**Celková produkce dioxinů v emisích v ČR dle údajů
ČHMÚ za rok 2004 - 174,779 g**

- Elektrárny, teplárny a jiné zdroje energie
- Výroba železa a oceli
- Spalovny SKO
- Další technologie

- Doprava
- Domácí topeniště
- Spalovny průmyslové a nebezpečné

Emise dioxinů

Přehled spaloven odpadů

Přehled spaloven

Spalovny ve světě

- v EU je 431 spaloven
  - Francie 127
  - Německo 68
  - Itálie 51
  - Dánsko, Švédsko, Švýcarsko, cca 30
  - Belgie, Anglie 20
- v USA je 89 spaloven

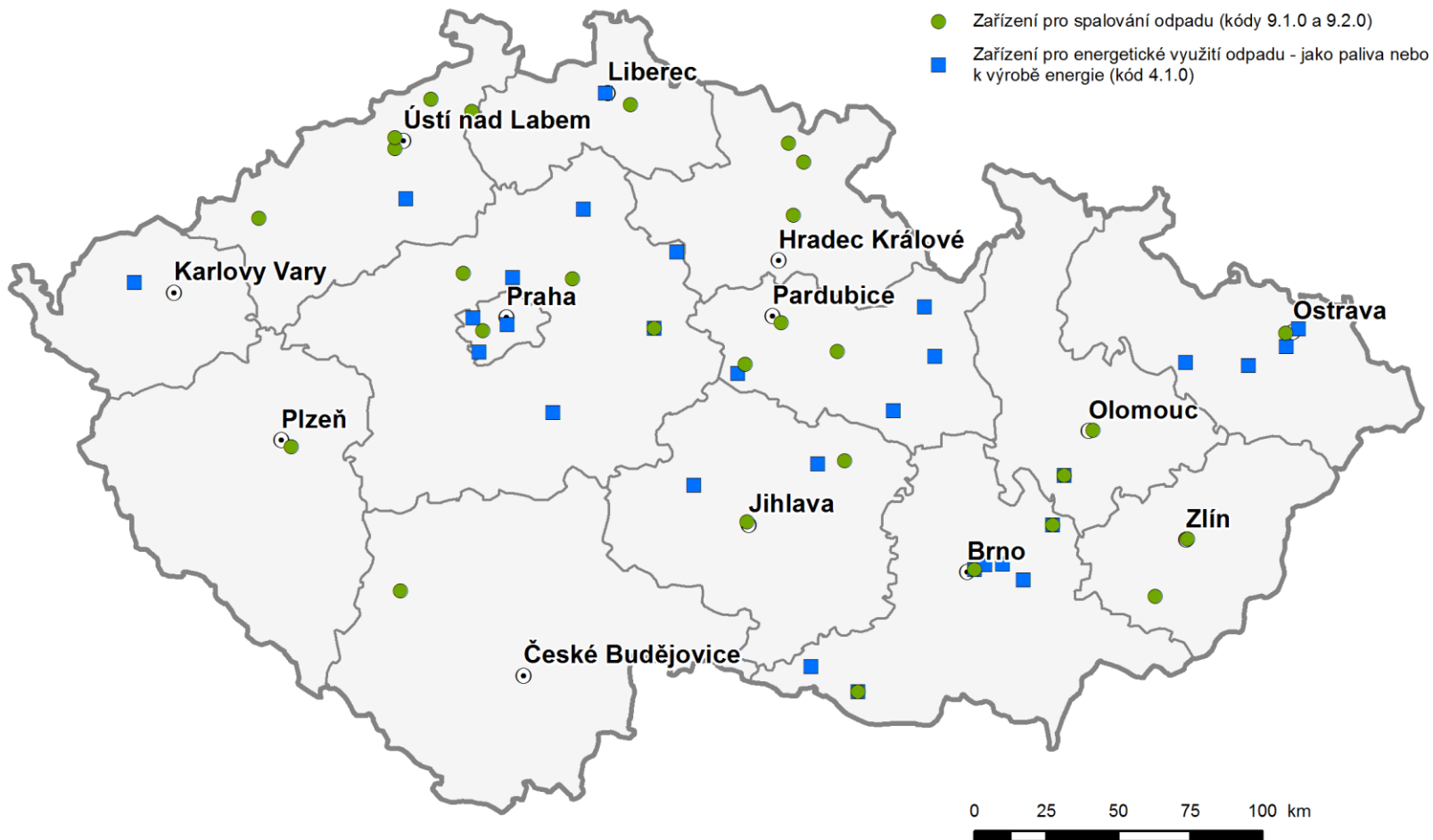
Spalovny v ČR

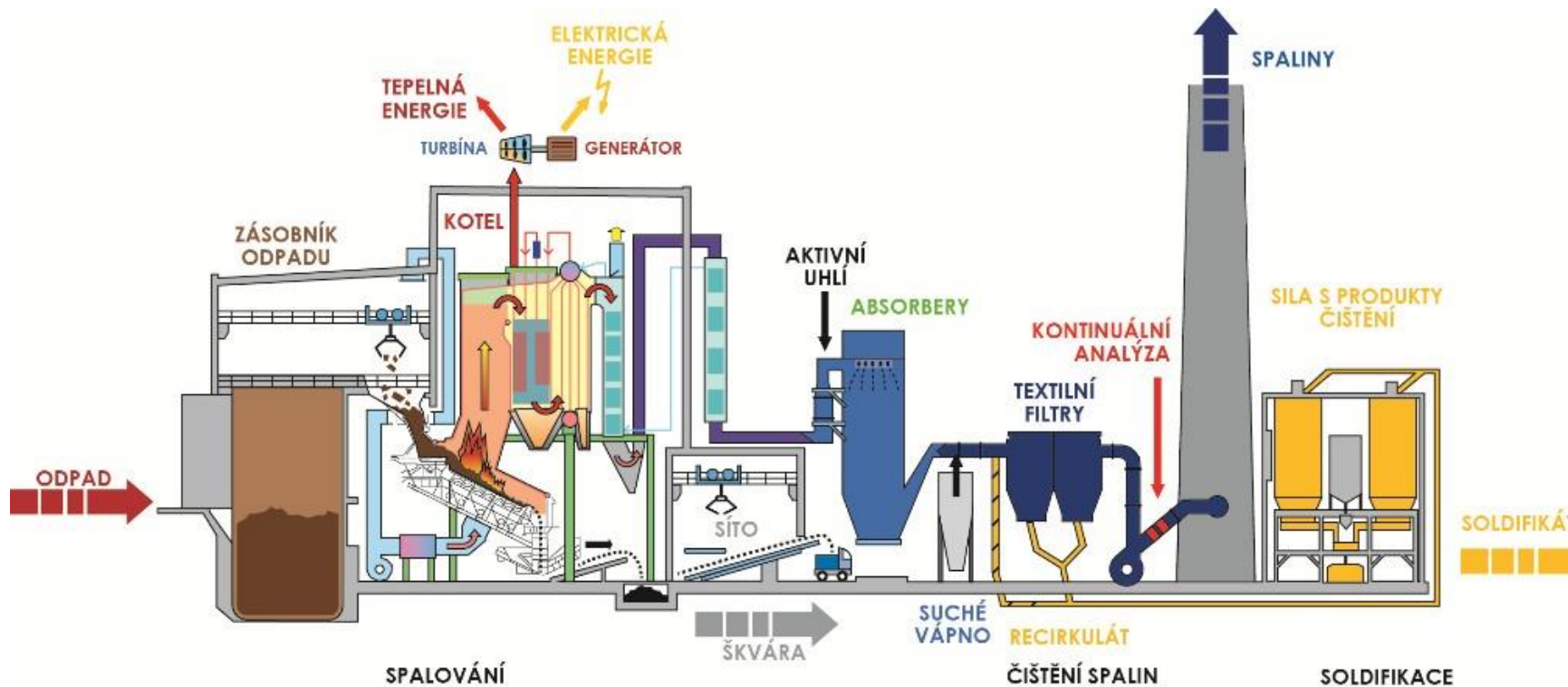
- 4 spalovny komunálního odpadu
- 29 spaloven nebezpečného a průmyslového odpadu
- Další zpracovatelé odpadů
  - Lafarge cement Čížkovice
  - Českomoravský cement Mokrá

12 největších spaloven v ČR

Kraj	Provozovna	Adresa provozovny	Provoz od r.	Kapacita t/rok	Spáleno t/r 2006	Spáleno t/r 2007	Spáleno t/r 2008
PHA	Pražské služby, a.s., Zařízení na energetické využití odpadů Malešice	Praha 10	1998	310 000	214 043	213 387	206 177
LIB	TERMIZO a.s., spalovna komunálních odpadů	Liberec 7	1999	96 000	89 860	91 165	91 913
JM	SAKO Brno, a.s, divize spalovna směsného komunálního odpadu	Brno	1989	240 000	88 976	86 029	79 079
UNL	SITA CZ a.s., Spalovna průmyslových odpadů Trmice	Trmice	1993	16 000	10 260	15 954	15 011
MSL	SPOVO, a.s., Spalovna průmyslových odpadů	Ostrava	2000	18 400	19 668	13 344	14 829
STC	Spalovací stanice odpadů SYNTHOS Kralupy	Kralupy nad Vltavou	1976	10 000	5 734	6 465	5 956
ZL	DEZA, a.s., Spalovna průmyslových odpadů	Val. Meziříčí	2000	10 000	5 302	5 480	5 584
ZL	Spalovna SITA - EMSEKO a.s., Spalovna nebezpečných odpadů	Zlín - Malenovice	1993	4 700	3 505	3 719	4 052
UNL	Spolek pro chemickou a hutní výrobu, a.s.	Ústí nad Labem	2002	5 000	1 474	2 700	2 797
ZL	DESTRA Co., spol. s r.o., Závod 01 SPAPRO	Chropyně	1995	2 250	2 607	2 604	-
PHA	SITA CZ a.s., Spalovna odpadů FN Motol	Praha 5	2005	2 360	734	2 263	2 241
JM	Ekotermex, a.s.	Pustiměř	2004	2 840	2 397	2 243	-

Rozmístění spaloven odpadů nakládajících s odpady v technologickém procesu v r. 2015

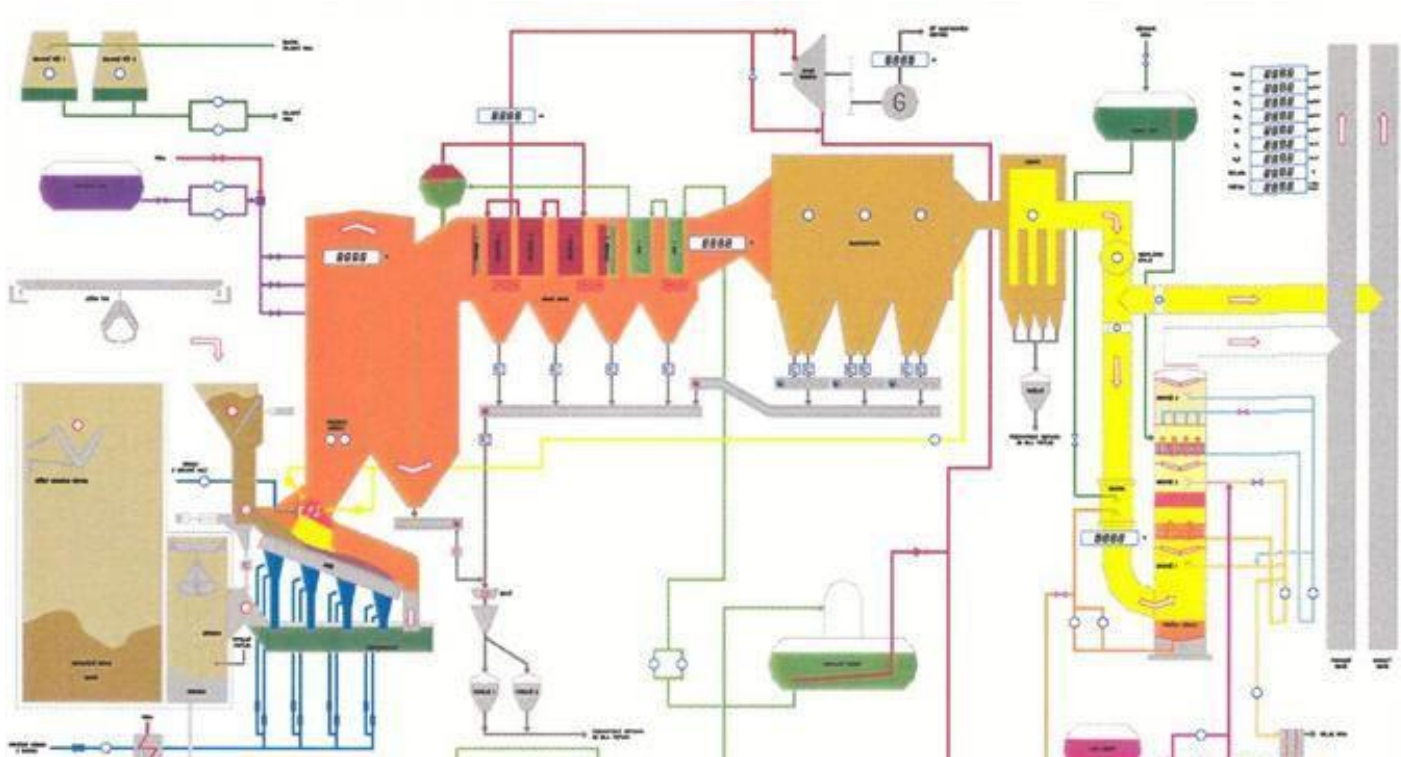

Sako Brno

SAKO – (2011)

---

parametry páry:	4 MPa, 400 °C
výhřevnost odpadu:	11 – 12 MJ/kg;
množství odpadu za 1 rok (tok odpadu)	220 000 t
vstupní energie do systému	2 530 000 GJ
účinnost kotle	$\eta_k = 85\%$
vstupní energie páry	2 150 500 GJ
vlastní spotřeba	100 000 GJ
energie vyrobené páry – netto	2 050 500 GJ
dodávka tepla (bez změny)	690 000 GJ
energie pro výrobu elektrické energie	1 360 500 GJ
účinnost přeměny	$\eta_T = 25 \%$
vyrobená elektrická energie	340 125 GJ
	94 500 MWh

Termizo Liberec

Termizo Liberec

---

linka s kapacitou odpadu 12 t/hod

komunální i živnostenský odpad

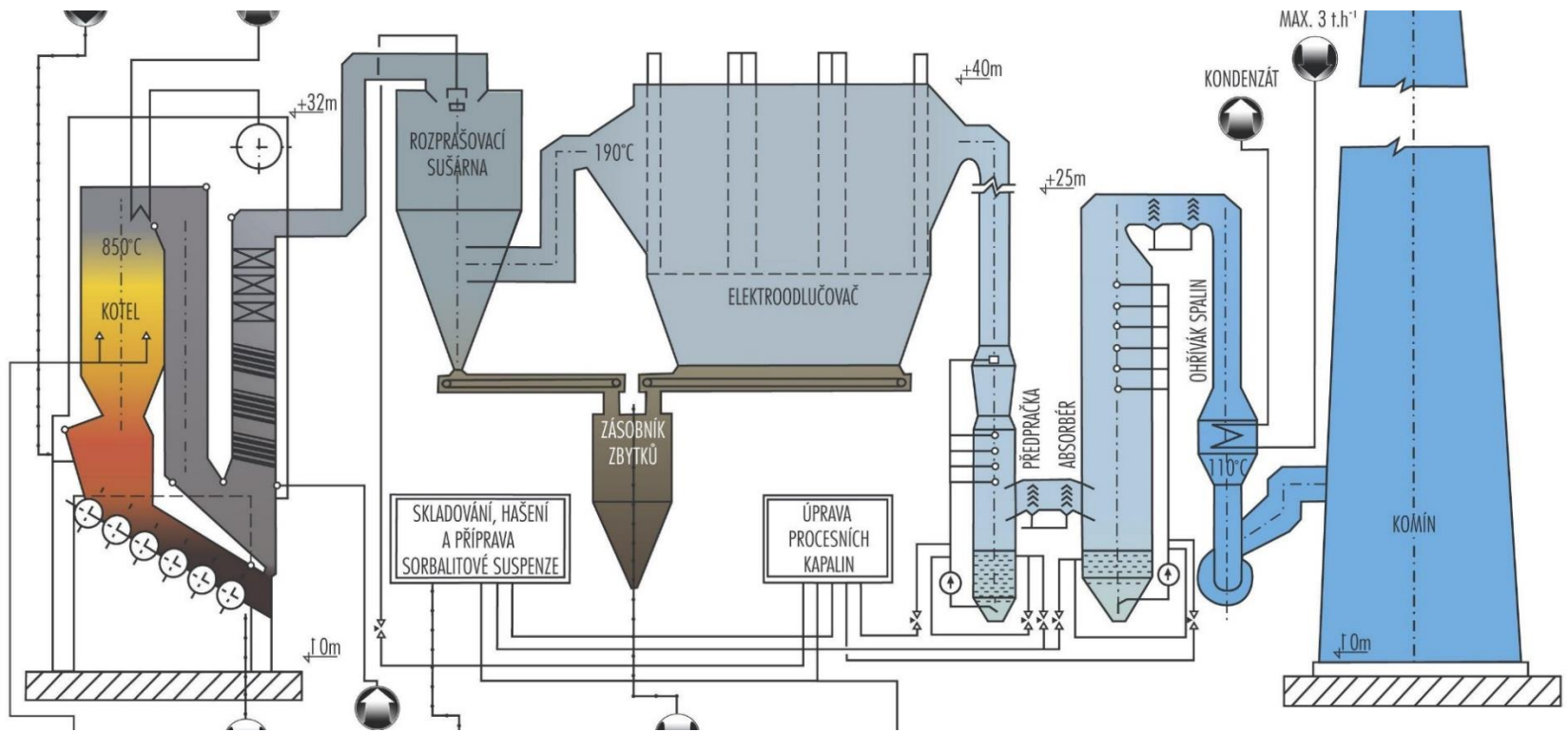
Současně je vyráběna elektrická a tepelná energie

Jmenovité parametry

- Množství přijímaného odpadu : 96 000 tun / rok
- Doba provozu : 8 000 hod. / rok
- parametry páry: 35 t/h, 4,3 MPa, 400 °C
- Tepelný výkon do systému soustavy CZT v Liberci : 24 MW
- Dodávka a prodej tepla : cca 610 000 GJ / rok
- Elektrický výkon protitlaké turbíny : 2,5 MW
- Elektrický výkon elektrické energie dodávané do sítě : 1 MW
- Dodávka elektrické energie : cca 6 500 MWh / rok

Čištění spalin

- EO
- pračka spalin
- SNCR

Spalovna Malešice

Spalovna Malešice

čtyři kotle s válcovými rošty z toho 1 rezerva

kapacita jedné linky 15 t/h

parametry páry - 30 t/h, 235 °C, 1,37 MPa.

pára je dodávána do energetické sítě Pražské teplárenské a.s.

roční množství spáleného odpadu je 220 000 tun.

stabilizační palivo - zemní plyn.

výhřevnost TKO - 8 - 12 [MJ/kg]

obsah vody max.: 50 %

obsah popela max.: 20 – 30 %

Čištění spalin

- EO
- pračka spalin
- SNCR

spálením projektované kapacity 310 000 tun TKO ročně vznikne

- cca 78 000 tun škváry
- cca 8 000 tun tuhého odpadu z čištění plynu
- vytřídí se 7 500 tun železného šrotu.

úspora neobnovitelných zdrojů energie a surovin

- ročně zpracovaných 210 000 tun TKO odpovídá
  - 130 000 tunám hnědého uhlí nebo
  - 80 000 tunám černého uhlí

ZEVO Chotíkov

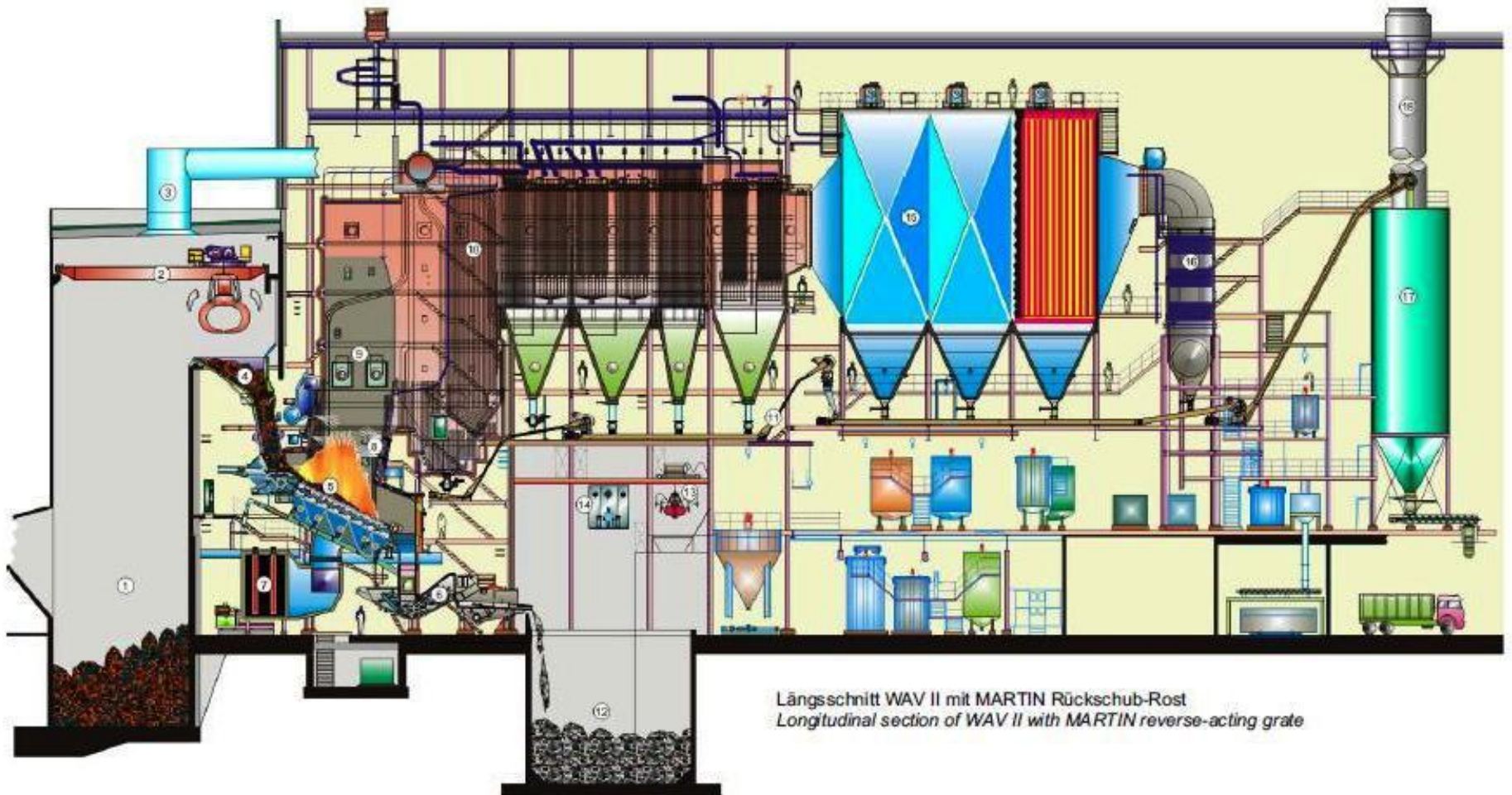

ZEVO Chotíkov

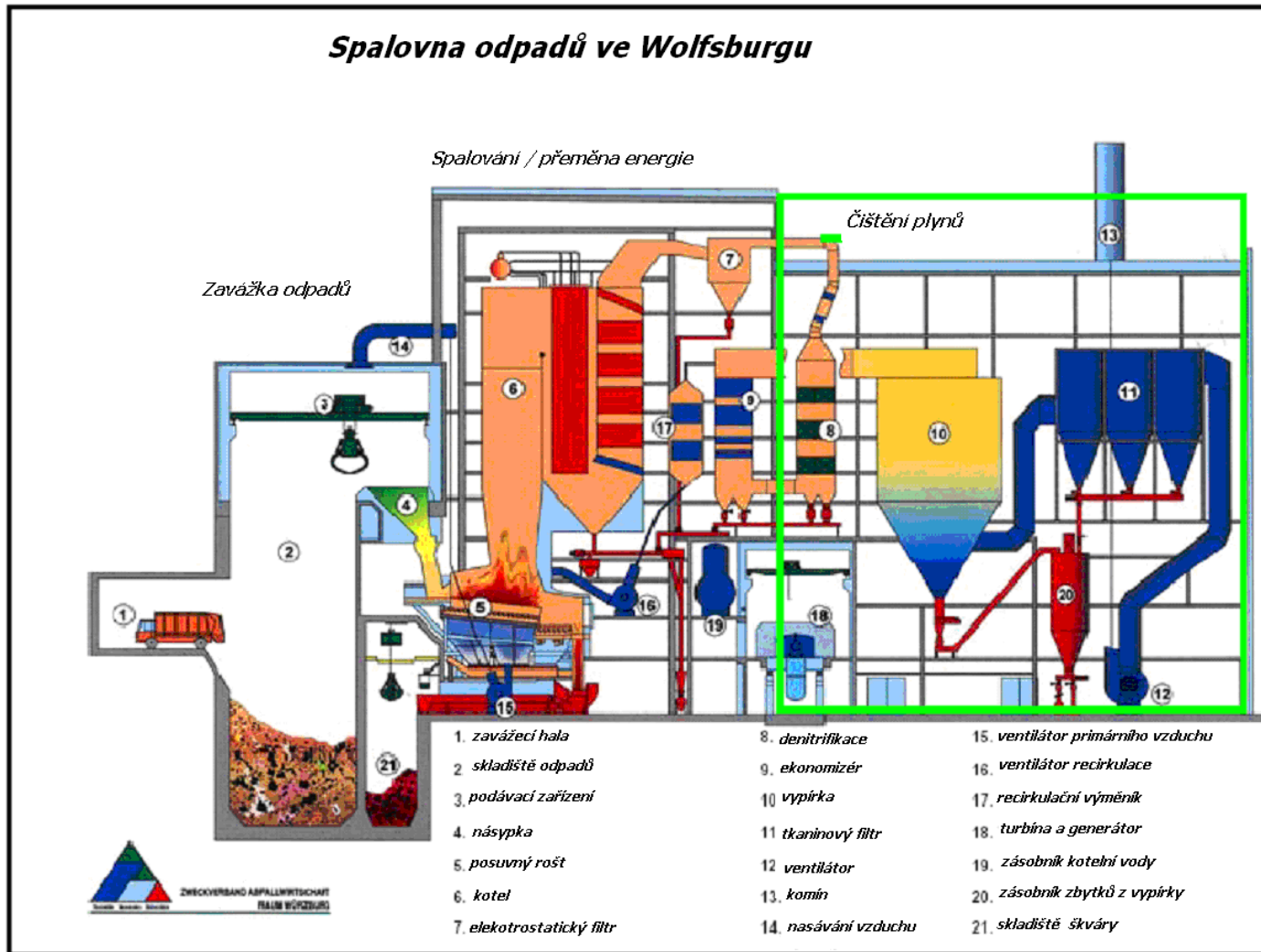

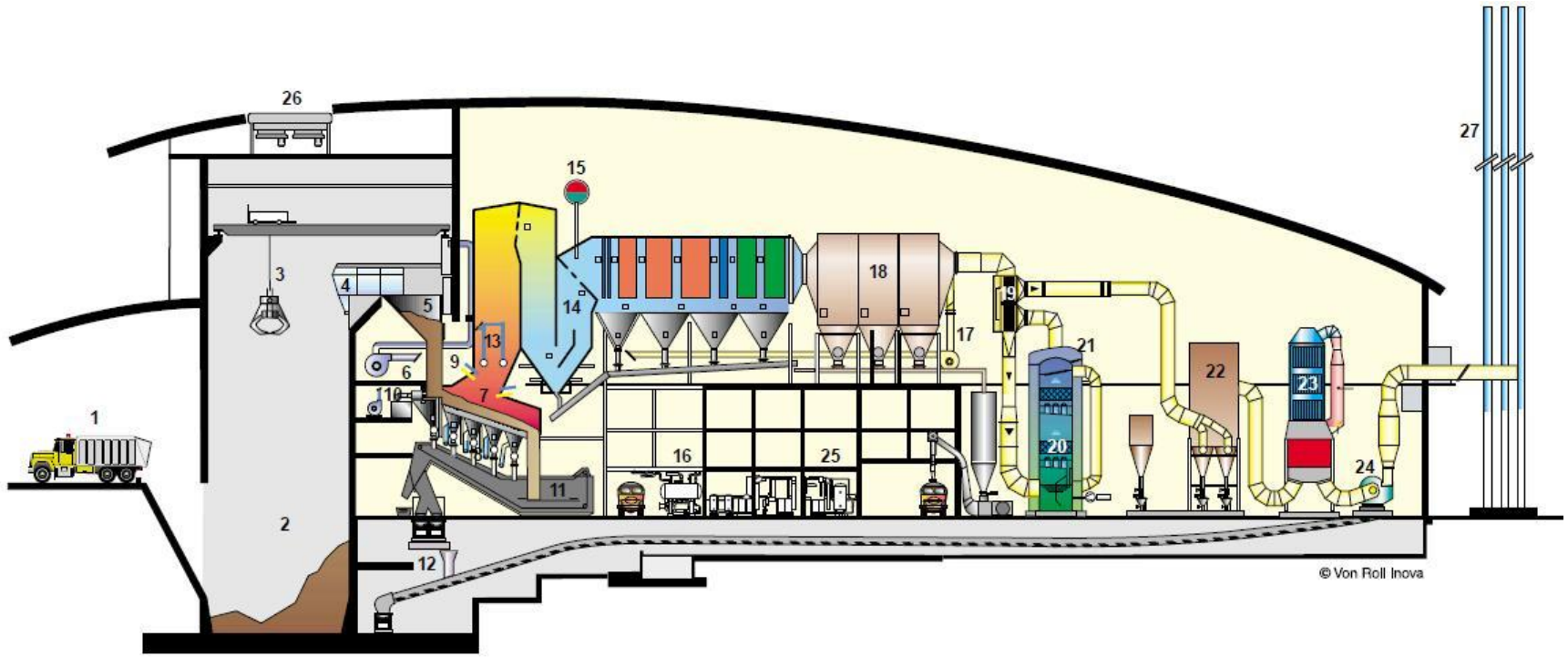
- Projektovaná kapacita odpadu 95 000 t / r
- Parní kotel 42,4t / h, 5,0 MPa, 425°C,
- 10,5 MWe / 31,7 MWt,
- Tep. Výkon 22 MWt (horká voda 135 / 70°C),
- Roční dodávka tepla až 400 000GJ (110 800 MWht),
- Roční dodávka elektr. energie 36 000 MWh / r

WAV Wels, Österreich WAV Wels, Austria

Spalovna odpadů ve Wolfsburgu

Waste delivery and storage

- 1 Truck unloading area
- 2 Waste storage pit
- 3 Overhead crane
- 4 Crane operator pulpit

Incineration, slag, energy recovery

- 5 Feed hopper
- 6 Primary air
- 7 Reciprocating grate (water-cooled)
- 8 Primary air distribution
- 9 Secondary air
- 10 Ram feeder
- 11 Wet deslagger
- 12 Slag discharge
- 13 Auxiliary burners
- 14 Four-pass steam generator
- 15 Steam drum
- 16 Condensate tank
- 17 Flue gas recirculation

Flue gas purification and residues

- 18 Electrostatic precipitator
- 19 Gas-to-gas heat exchanger
- 20 Acid scrubber
- 21 Neutral scrubber
- 22 Adsorbent entrainment process
- 23 SCR catalyst
- 24 Induced draft fan
- 25 Electrical and control center
- 26 Water cooling system
- 27 Stack

Tokyo Minato / Japonsko

Závěrem

Výhody

- rychlý způsob
- účinné snížení objemu
  - 30 %_{hm}
  - 10 %_{obj}
- tuhý, sterilní zbytek nepodléhající rozkladu
- získání tzv. „alternativní energie“
- dokonalá hygienizace odpadů
- detoxikace organických polutantů
- vyloučení BRKO ze skládkování spalováním směsných domovních odpadů
- možnost využití energie
- úspora prvotních energetických surovin
- zajištění hygienické nezávadnosti dále ukládaných odpadů
- minimalizace nákladů na přepravu odpadů
- zabezpečení vyhovující ochrany ovzduší instalací zařízení pro vícestupňové čištění spalin

Nevýhody

- spalovna je investičně náročný projekt
- investičně i provozně nákladná opatření k zachycení škodlivých složek emisí (PCDD/PCDF)
- kvalifikovaná obsluha
- hrozba minimalizace separování plastů, papíru a BRKO
- při spalování chlorovaných uhlovodíků (PVC) a soli (NaCl) vznikají vedle SO_x, CO, CO₂ a H₂O i HCl, HF a organické chlorované a fluorované sloučeniny (PCDD a PCDF)
- dále vznikají emise toxických kovů (Hg, Cd, Pb, Tl), které jsou obsaženy především v popílku.
- zdrojem znečištění ŽP mohou být i odpadní vody (chlazené škváry) a tuhé zbytky po spalování (společné skládkování škváry a popílku). (třeba lépe).
- TKO je nutné spalovat při vyšších teplotách, při kterých se toxické látky rozloží a nemohou unikat do ovzduší

Závěr

Množství produkovaného odpadu roste

Energetické využívání odpadu (teplárenské využití) je součástí nakládání s odpady

Náročné emisní limity umožňují provoz v městské zástavbě

Děkuji za pozornost

DOC. ING. MAREK BALÁŠ, PH.D.

MAREK.BALAS@VUTBR.CZ